Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0091

Europejska strategia odporności wodnej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie europejskiej strategii odporności wodnej (2024/2104(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 191,

– uwzględniając porozumienie przyjęte 12 grudnia 2015 r. na 21. Konferencji Stron UNFCCC (COP21) w Paryżu (porozumienie paryskie),

– uwzględniając oenzetowską Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności cel nr 6 dotyczący czystej wody i urządzeń sanitarnych,

– uwzględniając globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu, przyjęte w grudniu 2022 r.,

– uwzględniając Konwencję sztokholmską w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych z 22 maja 2001 r.,

– uwzględniając zasadę ostrożności, zasadę działania zapobiegawczego, zasadę naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła oraz zasadę „zanieczyszczający płaci”, które zapisano w art. 191 ust. 2 TFUE,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany

Przypis techniczny: Jest to skorygowana wersja przyjętego tekstu, której celem jest przywrócenie nazwy grupy fokusowej w ustępie 29 rezolucji, brakującej w złożonym sprawozdaniu w wyniku usunięcia z powodu błędu biurowego.

rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie)[1],

– uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej[2] (ramowa dyrektywa wodna),

– uwzględniając dyrektywę 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu[3] (dyrektywa w sprawie ochrony wód podziemnych),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, zmieniającą i w następstwie uchylającą dyrektywy Rady 82/176/EWG, 83/513/EWG, 84/156/EWG, 84/491/EWG i 86/280/EWG oraz zmieniającą dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady[4] (dyrektywa w sprawie środowiskowych norm jakości),

– uwzględniając dyrektywę 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim[5],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi[6] (dyrektywa w sprawie wody pitnej),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody[7] (rozporządzenie w sprawie ponownego wykorzystania wody),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań

---

1 Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.
2 Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj.
3 Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/118/oj.
4 Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj.
5 Dz.U. L 288 z 6.11.2007, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj.
6 Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj.
7 Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/741/oj.

Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3019 z dnia 27 listopada 2024 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych[2] (zmieniona dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1785 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) i dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów[3] ,

– uwzględniając dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego[4] ,

– uwzględniając rozporządzenie (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869[5],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2557 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie odporności podmiotów krytycznych i uchylającą dyrektywę Rady 2008/114/WE[6] (dyrektywa w sprawie odporności podmiotów krytycznych),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniającą rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylającą dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2)[7],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającą ramy

---

1 Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
2 Dz.U. L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj.
3 Dz.U. L, 2024/1785, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1785/oj.
4 Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj.
5 Dz.U. L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.
6 Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 164, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj.
7 Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj.

wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013[2],

– uwzględniając rozporządzenie Komisji (UE) 2024/3190 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie stosowania bisfenolu A (BPA) oraz innych bisfenoli i pochodnych bisfenoli ze zharmonizowaną klasyfikacją pod względem szczególnych niebezpiecznych właściwości w niektórych materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 10/2011 oraz uchylające rozporządzenie (UE) 2018/213[3],

– uwzględniając komunikat Komisji z 19 lutego 2025 r. zatytułowany „Wizja dla rolnictwa i żywności” (COM(2025)0075),

– uwzględniając komunikat Komisji z 11 grudnia 2019 r. zatytułowany „Europejski Zielony Ład” (COM(2019)0640),

– uwzględniając komunikat Komisji z 29 stycznia 2025 r. zatytułowany „ Kompas konkurencyjności dla UE” (COM(2025)0030),

– uwzględniając komunikat Komisji z 12 maja 2021 r. zatytułowany „Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby” (COM(2021)0400),

– uwzględniając komunikat Komisji z 24 lutego 2021 r. zatytułowany „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu” (COM(2021)0082),

– uwzględniając komunikat Komisji z 18 lipca 2007 r. zatytułowany „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej” (COM(2007)0414),

– uwzględniając komunikat Komisji z 11 marca 2020 r. zatytułowany „Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

---

1 Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/128/oj.

2 Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

3 Dz.U. L, 2024/3190, 31.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3190/oj.

na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy” (COM(2020)0098),

– uwzględniając komunikat Komisji z 14 listopada 2012 r. zatytułowany „Plan ochrony zasobów wodnych Europy” (COM(2012)0673),

– uwzględniając unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030,

– uwzględniając deklarację COP29 w sprawie wody na rzecz działań klimatycznych, zatwierdzoną przez Unię Europejską,

– uwzględniając europejski pakt na rzecz oceanów ogłoszony 18 lipca 2024 r. przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen w jej wytycznych politycznych na następną kadencję Komisji Europejskiej (2024–2029),

– uwzględniając europejski plan w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz europejską strategię odporności wodnej, ogłoszone 18 lipca 2024 r. przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen w jej wytycznych politycznych na następną kadencję Komisji Europejskiej (2024–2029),

– uwzględniając ósmy unijny program działań w zakresie środowiska,

– uwzględniając swoją rezolucję z 5 października 2022 r. w sprawie dostępu do wody jako prawa człowieka – wymiar zewnętrzny[1],

– uwzględniając swoją rezolucję z 19 września 2024 r. w sprawie niszczycielskich powodzi w Europie Środkowej i Wschodniej, ofiar śmiertelnych oraz gotowości UE do działania w razie takich klęsk spotęgowanych przez zmianę klimatu[2],

– uwzględniając swoją rezolucję z 6 października 2022 r. w sprawie impulsu do działań na rzecz oceanów w celu poprawy zarządzania oceanami i różnorodności biologicznej[3],

– uwzględniając swoją rezolucję z 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej[4],

– uwzględniając swoją rezolucję z 14 listopada 2024 r. w sprawie Konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2024 (COP29) w Baku, Azerbejdżan[5],

– uwzględniając sprawozdanie Komisji z 4 lutego 2025 r. w sprawie wykonania ramowej dyrektywy wodnej (2000/60/WE) i dyrektywy

---

1 Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 54.
2 Dz.U. C, C/2024/7216, 10.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7216/oj.
3 Dz.U. C 132 z 14.4.2023, s. 106.
4 Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 28.
5 Dz.U. C, C/2025/808, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/808/oj.

powodziowej (2007/60/WE) zatytułowane „Trzecia edycja planów gospodarowania wodami w dorzeczu – Druga edycja planów zarządzania ryzykiem powodziowym” (COM(2025)0002),

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 15/2024 z 16 października 2024 r. pt. „Przystosowanie się do zmiany klimatu w UE – Działania nie nadążają za ambicjami”,

– uwzględniając sprawozdanie byłego prezydenta Finlandii Sauliego Niinistö z 30 października 2024 r. zatytułowane „Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness” [Razem bezpieczniej – wzmocnienie przygotowania i gotowości Europy do reagowania na poziomie cywilnym i wojskowym],

– uwzględniając sprawozdanie Enrica Letty z kwietnia 2024 r. zatytułowane „Much more than a market” [Znacznie więcej niż rynek],

– uwzględniając swoją rezolucję z 17 grudnia 2020 r. w sprawie wdrażania unijnego prawodawstwa dotyczącego wody[1],

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 33/2018 z 18 grudnia 2018 r. zatytułowane „Zwalczanie pustynnienia w UE – rosnące zagrożenie wymagające intensyfikacji działań”,

– uwzględniając europejską inicjatywę obywatelską dotyczącą prawa do wody,

– uwzględniając swoją rezolucję z 8 września 2015 r. w sprawie dalszych działań w następstwie europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Right2Water”[2],

– uwzględniając rezolucję 64/292 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 28 lipca 2010 r. uznającą prawo człowieka do wody i urządzeń sanitarnych,

– uwzględniając strategiczny dialog na temat przyszłości rolnictwa UE,

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 20/2024 z 30 września 2024 r. zatytułowane „Plany w ramach wspólnej polityki rolnej – bardziej ekologiczne, ale nieodpowiadające ambicjom UE w dziedzinie klimatu i środowiska”,

– uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska nr 07/2024 z 15 października 2024 r. zatytułowane „Europe’s state of water 2024. The need for improved water resilience” [Stan zasobów

---

1 Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 126.
2 Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 99.

wodnych w Europie w 2024 r. Potrzeba większej odporności wodnej] (sprawozdanie EEA nr 07/2024),

– uwzględniając konkluzje Rady ds. Środowiska z 17 czerwca 2024 r. w sprawie ósmego programu działań w zakresie środowiska,

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 20/2021 z 28 września 2021 r. pt. „Zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych w sektorze rolnictwa – zamiast promować bardziej efektywne korzystanie z wód środki w ramach WPR najprawdopodobniej doprowadzą do wzrostu zużycia”,

– uwzględniając deklarację Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 26 października 2023 r. w sprawie Niebieskiego Ładu UE,

– uwzględniając wniosek Komisji z 5 lipca 2023 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitorowania i odporności gleb (prawo o monitorowaniu gleb) (COM(2023)0416),

– uwzględniając swoje stanowisko w pierwszym czytaniu z 24 kwietnia 2024 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, dyrektywę 2006/118/WE w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu oraz dyrektywę 2008/105/WE w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej[1],

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Klimatu i Bezpieczeństwa Żywności (A10-0073/2025),

A. mając na uwadze, że woda jest niezbędna dla życia i ludzkości; mając na uwadze, że UE musi efektywnie zarządzać obecnymi i przyszłymi zasobami wodnymi oraz skutecznie reagować na obecne wyzwania związane z wodą, ponieważ mają one bezpośredni wpływ na zdrowie ludzi, środowisko i jego ekosystemy, strategiczną działalność społeczno-gospodarczą, np. produkcję energii, a także rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe oraz konkurencyjność UE;

B. mając na uwadze, że woda jest rzadkim i ograniczonym zasobem i chociaż 70% powierzchni Ziemi jest pokryte wodą, dostępna i nadająca się do wykorzystania woda słodka stanowi jedynie 0,5%

---

1 Teksty przyjęte, P9_TA(2024)0358.

wody na Ziemi[1]; mając na uwadze, że góry są prawdziwymi „wieżami ciśnień” i ważnymi rezerwuarami wody słodkiej w Europie, a same Alpy dostarczają 40% wody słodkiej w Europie[2];

C. mając na uwadze, że wody podziemne dostarczają dwie trzecie wody pitnej w UE i wspierają liczne ekosystemy[3]; mając na uwadze, że wartość usług świadczonych przez ekosystemy słodkowodne w Europie wynosi ponad 11 bln EUR, a usługi te przynoszą znaczne korzyści zdrowotne i rekreacyjne, np. w przypadku wędkarstwa[4];

D. mając na uwadze, że w Europie już pojawia się deficyt wody, dotykający co roku przeciętnie 20% terytorium i 30% ludności Europy, i że liczby te najprawdopodobniej wzrosną w przyszłości ze względu na zmianę klimatu[5], mimo że całkowity pobór wody na poziomie UE-27 zmniejszył się w latach 2000–2019 o 15%; mając na uwadze, że coraz liczniejsze i częstsze ekstremalne zjawiska klimatyczne, takie jak susze i powodzie, a także prognozowany wzrost ich częstotliwości w najbliższej przyszłości, stwarzają ryzyko dla życia ludzkiego i suwerenności żywnościowej UE oraz mogą doprowadzić do tego, że niektóre regiony Europy staną się niezdatne do zamieszkania;

E. mając na uwadze, że zdaniem 78% Europejczyków UE powinna zaproponować dodatkowe środki, by rozwiązać problemy związane z wodą w Europie, a 21% Europejczyków uważa zanieczyszczenie za największe zagrożenie związane z wodą w ich kraju[6];

F. mając na uwadze, że prawo człowieka do wody i urządzeń sanitarnych zostało uznane za prawo człowieka w rezolucji przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 28 lipca 2010 r.;

G. mając na uwadze, że europejska inicjatywa obywatelska Right2Water, wzywająca UE do zapewnienia wszystkim prawa do wody, była pierwszą w historii europejską inicjatywą obywatelską, która zgromadziła wymaganą liczbę sygnatariuszy;

---

1 Światowa Organizacja Meteorologiczna, „2021 State of Climate Services – Water” [Stan usług klimatycznych 2021 – Woda], WMO-No 1278, WMO, Genewa, 2021.

2 Europejska Agencja Środowiska, „Water resources across Europe – confronting water shortages and drought” [Zasoby wodne w całej Europie – konfrontacja z niedoborem wody i suszą], sprawozdanie 2/2009.

3 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

4 WWF, „High Cost of Cheap Water” [Wysoki koszt taniej wody], WWF, Gland, 2021.

5 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

6 Komisja Europejska, „Attitudes of Europeans towards the environment” [Postawy Europejczyków wobec środowiska], specjalne badanie Eurobarometr 550, maj 2024 r.

H. mając na uwadze, że postanowienia art. 14 TFUE i załączonego do niego Protokołu nr 26 w sprawie usług świadczonych w interesie ogólnym są kluczowymi elementami, które należy uwzględnić we wszystkich aspektach opracowywania i wdrażania europejskiej strategii odporności wodnej (EWRS), co ochroni status europejskich usług wodnych jako podstawowych usług publicznych oraz zapewni dostępność, równość, przystępność cenową i utrzymanie wysokich standardów jakości;

I. mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny podjąć działania w celu realizacji zaleceń zawartych w sprawozdaniu Komisji z listopada 2023 r.[1], aby poprawić bilanse wodne stanowiące merytoryczną podstawę dla decyzji o alokacji wody;

J. mając na uwadze, że znaczna wartość przedsiębiorstw może być zagrożona ze względu na pogłębiający się brak bezpieczeństwa wodnego, a w konsekwencji spadek zdolności produkcyjnych lub całkowite wstrzymanie produkcji; mając na uwadze, że aktywa w regionach dotkniętych kryzysem wodnym mogą stać się tymczasowo lub trwale osierocone, jeżeli założenia dotyczące dostępności wody i dostępu do niej okażą się niedokładne, jeżeli nie przewiduje się reakcji regulacyjnych lub jeżeli nie zostaną wdrożone plany ograniczania ryzyka i zarządzania nim[2];

K. mając na uwadze, że w ramowej dyrektywie wodnej wyznaczono termin na osiągnięcie „dobrego” stanu rzek, jezior, wód przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych w Europie na 2015 r., z możliwością przedłużenia do 2027 r. na pewnych warunkach; mając na uwadze, że daleko jest od osiągnięcia celu, jakim jest zapewnienie dobrego stanu chemicznego wszystkich jednolitych części wód w UE do 2027 r., głównie ze względu na substancje takie jak rtęć, bromowane środki opóźniające zapłon czy wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne[3];

L. mając na uwadze, że w sprawozdaniu z wdrażania ramowej dyrektywy wodnej z 2025 r. wykazano, że opóźnienia w realizacji celów ramowej dyrektywy wodnej nie wynikają z niedociągnięć w prawodawstwie, lecz z braku finansowania, powolnego wdrażania i niewystarczającego włączenia celów środowiskowych do polityk sektorowych; mając na uwadze, że analizy wykazały, iż państwa członkowskie nie zdołały zaspokoić rocznych potrzeb inwestycyjnych, które szacuje się na 77 mld EUR rocznie, a lukę w finansowaniu szacuje się obecnie na około 25 mld EUR rocznie; mając na uwadze,

---

1 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Środowiska i in., „Implementation of water balances in the EU – Final report” [Wdrażanie bilansów wodnych w UE – sprawozdanie końcowe], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024 r.

2 Disclosure Insight Action (CDP) i Planet Tracker „High and Dry. How Water Issues Are Stranding Assets” [Na mieliźnie. W jaki sposób problemy z wodą obniżają wartość aktywów], 2022.

3 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

że ze sprawozdania tego wynika również, iż państwa członkowskie muszą zwiększyć poziom ambicji i przyspieszyć działania, aby w jak największym stopniu zmniejszyć lukę w przestrzeganiu przepisów do 2027 r., zwiększyć inwestycje i zapewnić odpowiednie finansowanie, w tym za pośrednictwem funduszy unijnych, aby osiągnąć cele swoich programów, wprowadzić dodatkowe środki z myślą o złagodzeniu utrzymującej się presji na środowisko, a także usprawnić współpracę transgraniczną;

M. mając na uwadze, że przepisy dotyczące wody uznano za adekwatne do zakładanych celów; mając na uwadze, że przepisy te ustanawiają ramy ochrony śródlądowych wód powierzchniowych, wód przejściowych, wód przybrzeżnych i wód gruntowych; mając jednocześnie na uwadze, że pozwalają one na osiągnięcie mniej rygorystycznych celów środowiskowych, jeżeli potrzeby społeczno-ekonomiczne zaspokajane przez taką działalność człowieka nie mogą zostać osiągnięte za pomocą innych środków, a także na nieosiągnięcie celów dotyczących jednolitych części wód, jeżeli jest to uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym; mając na uwadze, że przepisy są proporcjonalne i zgodnie z zasadą pomocniczości upoważniają organy państw członkowskich do podejmowania decyzji w sprawie nadrzędnego interesu publicznego; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach może to być ochrona środowiska, a w innych działalność społeczno-gospodarcza;

N. mając na uwadze, że przemysł odpowiada za około 40 % całkowitego poboru wody w Europie; mając na uwadze, że sektory o największym rocznym poborze wody w UE-27, zgodnie ze statystyczną klasyfikacją działalności gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej (NACE), to pobór wody do celów chłodzenia w produkcji energii elektrycznej (34 %), a następnie pobór wody na potrzeby rolnictwa (29 %), publicznego zaopatrzenia w wodę (21 %) i produkcji (15 %)[1]; mając na uwadze, że dane na temat poboru i zużycia wody w UE są przestarzałe i niekompletne[2];

O. mając na uwadze, że produkcja energii elektrycznej jest największym sektorem pobierającym wodę, ale większość wody jest zwracana do środowiska po schłodzeniu lub przez napęd turbinowy; mając na

---

1 Europejska Agencja Środowiska, „Water abstraction by economic sector in the 27 EU Member States, 2000–2022” [Pobór wody w podziale na sektory gospodarki w 27 państwach członkowskich UE w latach 2000–2022], strona internetowa Europejskiej Agencji Środowiska, 5 grudnia 2024 r., https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/water-abstraction-by-source-and/water-abstraction-by-economic?activeTab=8a280073-bf94-4717-b3e2-1374b57ca99d.

2 Eurostat, „Archive: Water use in industry” [Archiwum: wykorzystanie wody w przemyśle], strona internetowa Eurostatu, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Archive:Water_use_in_industry&oldid=196132#Further_Eurostat_information.

uwadze, że ogólnie rolnictwo jest sektorem zużywającym najwięcej wody netto na szczeblu UE, ponieważ większość wody jest wykorzystywana na potrzeby upraw lub odparowuje; mając na uwadze, że inne zastosowania, takie jak przemysł i infrastruktura wodociągowa, pobierają i zużywają stosunkowo mniej wody, ale mogą wywierać znaczną presję na szczeblu lokalnym, zwłaszcza na wody gruntowe[1];

P. mając na uwadze, że wszelka działalność przemysłowa wymaga wody do wytwarzania produktów końcowych lub wspierania działalności produkcyjnej; mając na uwadze, że przedsiębiorstwa są zależne od wody w swojej codziennej działalności, a ponieważ niedobór wody rośnie, może zakłócać działalność, podnosić koszty i stwarzać ryzyko regulacyjne i ryzyko utraty reputacji;

Q. mając na uwadze, że sektor energetyczny w dużym stopniu opiera się na zasobach wodnych; mając na uwadze, że zależność ta stanowi poważne zagrożenie, ponieważ niedobór wody może mieć wpływ na procesy produkcji energii i bezpieczeństwo dostaw, zwłaszcza gdy jest ona wykorzystywana jako surowiec lub do chłodzenia; mając na uwadze, że przejście na energię odnawialną, w szczególności energię wiatrową i słoneczną, oferuje zrównoważone i zasobooszczędne ścieżki dekarbonizacji oraz możliwość zatrzymania lub odwrócenia tendencji wzrostu zużycia wody;

R. mając na uwadze, że woda jest niezbędnym zasobem dla rolnictwa przy produkcji wysokiej jakości żywności, paszy oraz surowców odnawialnych; mając na uwadze, że rolnictwo zależy od dostępności wody, a nawadnianie pomaga chronić rolników przed konsekwencjami nieregularnych opadów deszczu oraz zwiększać rentowność, plony i jakość upraw, ale stanowi znaczący drenaż zasobów wodnych; mając na uwadze, że w związku ze zmianą klimatu, zmieniającymi się warunkami pogodowymi i coraz większą częstotliwością powodzi i susz woda jako zasób niezbędny do produkcji wysokiej jakości produktów rolnych oraz potrzeba wydajnego wykorzystania wody będą miały zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw żywności i rozwiązań służących rozwiązaniu problemu niedoboru wody; mając na uwadze, że zmniejszeniu presji na wody powierzchniowe i podziemne ze strony rolnictwa muszą towarzyszyć inwestycje w wykorzystywanie wody odzyskanej i innowacyjne technologie odsalania, co poprawi bilans wodny i wesprze alternatywne czyste źródła energii, takie jak zielony wodór;

S. mając na uwadze, że wzrost liczby ludności na świecie wymaga zwiększenia produkcji żywności, a UE musi zagwarantować suwerenność żywnościową zgodnie z art. 39 TFUE;

T. mając na uwadze, że wiarygodne dane z tzw. rachunkowości wodnej, tj. systematycznego badania obecnego stanu i tendencji w zakresie

---

[1] Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

zaopatrzenia w wodę, popytu, dostępności i wykorzystania w określonych dziedzinach[1] mają kluczowe znaczenie dla oceny obecnej sytuacji w Unii Europejskiej i dla europejskiej konkurencyjności;

U. mając na uwadze, że potencjał ścieków jako alternatywnego źródła zaopatrzenia w wodę jest niedoszacowany z uwagi na fakt, że 60–70% potencjalnej wartości ścieków w całej UE jest obecnie niewykorzystywane[2], a mniej niż 3% oczyszczonych ścieków jest ponownie wykorzystywane w UE[3]; mając na uwadze, że istnieje znaczny potencjał w zakresie podejścia do wody opartego na obiegu zamkniętym w gospodarstwach domowych, ponieważ tylko niewielka ilość wody w gospodarstwach domowych jest wykorzystywana do picia i jedzenia, w związku z czym wymaga najwyższych standardów jakości;

V. mając na uwadze, że bardzo duża ilość wody marnuje się z powodu przestarzałych lub starzejących się sieci wodociągowych i braku niezbędnej konserwacji; mając na uwadze, że inwestycje w utrzymanie, poprawę i rozwój odpornej, innowacyjnej infrastruktury nawadniającej mają kluczowy wpływ na zwiększenie wydajności i zmniejszenie zużycia wody w rolnictwie; mając na uwadze, że ta poprawa wydajności pozwoli wykorzystać zaoszczędzoną wodę do innych zastosowań lub utrzymać naturalne przepływy;

W. mając na uwadze, że czysta woda w wystarczającej ilości jest zasadniczym elementem umożliwiającym wdrożenie i osiągnięcie prawdziwej zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym w UE;

X. mając na uwadze, że wyciek wody jest niedoszacowanym problemem globalnym, który znacznie pogłębia niedobór wody, ponieważ podczas dystrybucji w UE traci się średnio 23% oczyszczonej wody powodu nieszczelnych rur, przestarzałych zakładów uzdatniania wody i niewystarczających zbiorników[4]; mając

---

1 Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, „Water accounting and auditing. A sourcebook” [Rachunkowość wodna i audyt wodny. Kompendium.], FAO Water Reports 43, FAO, Rzym, 2016 r.

2 Europejski Bank Inwestycyjny, „Wastewater as a resource” [Ścieki jako zasoby], EBI, 2022 r.

3 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, „Water reuse: New EU rules to improve access to safe irrigation” [Ponowne wykorzystanie wody – nowe przepisy UE mające na celu poprawę dostępu do bezpiecznego nawadniania], strona Komisji Europejskiej, 26 czerwca 2023 r., https://environment.ec.europa.eu/news/water-reuse-new-eu-rules-improve-access-safe-irrigation-2023-06-26_en.

4 Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, „Zero pollution: Improved quality and access to drinking water” [Zero zanieczyszczeń – poprawa jakości i dostępności wody pitnej], strona Komisji Europejskiej, 12 stycznia 2023 r., https://environment.ec.europa.eu/news/improved-quality-and-access-drinking-water-all-europeans-2023-01-12_en.

na uwadze, że zmieniona dyrektywa w sprawie wody pitnej obejmowała środki mające na celu ograniczenie wycieków wody, a także ocenę ryzyka i zarządzanie obszarami zlewni do celów poboru wody pitnej;

Y. mając na uwadze, że w 2021 r. 91 % jednolitych części wód podziemnych w Europie osiągnęło dobry stan ilościowy, a 77 % – dobry stan chemiczny[1];

Z. mając na uwadze, że w 2021 r. tylko 37 % jednolitych części wód powierzchniowych w Europie miało „dobry” lub „wysoki” stan ekologiczny, a 29 % osiągnęło dobry stan chemiczny[2];

AA. mając na uwadze, że Europejska Agencja Środowiska podkreśla, iż odsetek wód powierzchniowych, które nie osiągają dobrego stanu ekologicznego, rozkłada się nierównomiernie w Europie i że wody takie częściej występują w niektórych częściach Europy Środkowej i Zachodniej, a także podkreśla, że różnice w stanie wód między państwami członkowskimi mogą być spowodowane różnymi czynnikami presji, ale różnice te mogą również wynikać z różnych podejść do monitorowania i oceny[3];

AB. mając na uwadze, że na jakość wód powierzchniowych na całym kontynencie wpływa nieustanna presja ze strony wielorakich czynników, do których należą w szczególności zanieczyszczenia rozproszone oraz zaburzenia naturalnego przepływu tych wód i pogorszenie ich właściwości fizycznych; mając na uwadze, że nadal dochodzi do zanieczyszczeń związkami biogennymi i trwałymi substancjami priorytetowymi, a także nowymi substancjami zanieczyszczającymi; mając na uwadze, że wodom podziemnym szkodzą zanieczyszczenia rozproszone, a także intensywny pobór[4];

AC. mając na uwadze, że 65 % wody pitnej i 25 % wody do nawadniania w rolnictwie w UE pochodzi z wód podziemnych[5]; mając na uwadze, że jest to ograniczony zasób, który należy chronić przed zanieczyszczeniem i nadmierną eksploatacją[6];

AD. mając na uwadze, że dane z monitorowania Europejskiej Agencji Środowiska wskazują na powszechne zanieczyszczenie wód europejskich substancjami per- i polifluoroalkilowymi (PFAS), zwanymi potocznie „wiecznymi chemikaliami”, co stanowi znaczne zagrożenie dla ekosystemów wodnych i zdrowia ludzkiego; mając na uwadze, że krótkołańcuchowy kwas trifluorooctowy PFAS (TFA) wykryto w wodzie pitnej w całej Europie; mając na uwadze, że PFAS utrzymują się w środowisku, wykazują zdolność do bioakumulacji w

---

1 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.
2 Tamże.
3 Tamże.
4 Tamże.
5 Tamże.
6 Tamże.

żywych organizmach i powodują szkodliwe skutki (eko)toksykologiczne; mając na uwadze, że do tej grupy zalicza się 6000–10 000 indywidualnych substancji, jednak tylko kilka z nich to substancje dobrze zbadane o znanym wpływie na zdrowie ludzi i środowisko; mając na uwadze, że 99 % PFAS pozostaje niewykrytych w środowisku ze względu na ograniczenia w monitorowaniu;

AE. mając na uwadze, że brak ogólnounijnych norm jakości dla PFAS w wodach podziemnych oraz niewystarczające monitorowanie mniej zbadanych związków PFAS zwiększają skalę wyzwania związanego z osiągnięciem dobrego stanu chemicznego wód UE zgodnie z ramową dyrektywą wodną i stanowią znaczne obciążenie techniczne i finansowe dla systemów opieki zdrowotnej i dostawców usług wodnych, a jednocześnie zagrażają ponownemu wykorzystaniu wody i osadów ściekowych;

AF. mając na uwadze, że niebezpieczne chemikalia, w tym metale ciężkie i inne substancje zanieczyszczające, uwalniane do jednolitych części wód wskutek działalności przemysłowej, mają znaczący wpływ na jakość wody i ekosystemy wodne[1];

AG. mając na uwadze, że w wodach powierzchniowych i gruntowych coraz częściej znajduje się substancje farmaceutyczne; mając na uwadze, że zanieczyszczenie spowodowane pozostałościami farmaceutycznymi wymaga zaawansowanych technologii uzdatniania wody, w tym filtracji membranowej, oczyszczania węglem aktywnym, zaawansowanych procesów utleniania i innych innowacyjnych technik oczyszczania;

AH. mając na uwadze, że dyrektywa 2010/75/UE[2] stanowi, że przy udzielaniu i przeglądzie pozwoleń należy wyraźnie uwzględnić potencjalne zwiększenie wpływu zrzutów przemysłowych na stan jednolitych części wód ze względu na zmiany dynamiki przepływu wody; mając na uwadze, że najlepsze dostępne techniki obejmą jako nowość pojęcie poziomów efektywności środowiskowej związanych z wodą i pozwolą przełożyć stosowanie tych technik na dopuszczalne wartości efektywności środowiskowej; mając na uwadze, że jest to pożądana zmiana prowadząca do potencjalnej poprawy odporności przemysłu, ponieważ instalacje UE mogą już borykać się sezonowo z niższymi zdolnościami produkcyjnymi ze względu na niedobór wody;

---

1 Europejska Agencja Środowiska, „Industrial pollutant releases to water in Europe” [Przemysłowe zrzuty ścieków w Europie], strona internetowa Europejskiej Agencji Środowiska, 30 maja 2024 r., https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj).

AI. mając na uwadze, że ścieki komunalne są jednym z głównych źródeł zanieczyszczenia wody, jeżeli nie są odpowiednio zbierane i oczyszczane; mając na uwadze, że nie należy obniżać celów dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych, a jej zakres powinien zostać rozszerzony na inne sektory i substancje, które przyczyniają się do zanieczyszczenia wód;

AJ. mając na uwadze, że zanieczyszczenie związkami biogennymi w jednolitych częściach wód UE prowadzi do eutrofizacji, utraty różnorodności biologicznej i degradacji ekosystemów wodnych[1]; mając na uwadze, że spływ pestycydów zanieczyszcza wody powierzchniowe i gruntowe, zagrażając jakości wody i zdrowiu ludzi;

AK. mając na uwadze, że według badań narażenie na syntetyczną substancję chemiczną bisfenol A (BPA), która jest stosowana w różnorodnych produktach, począwszy od plastikowych i metalowych pojemników na żywność, a skończywszy na butelkach na wodę wielokrotnego użytku, znacznie przekracza w Europie akceptowalne poziomy bezpieczeństwa zdrowotnego[2];

AL. mając na uwadze, że gospodarka glebą i składnikami odżywczymi stanowi podstawę poprawy jakości i dostępności wody; mając na uwadze, że EWRS powinien skupiać się na poprawie gospodarki składnikami odżywczymi w celu zamknięcia obiegu składników odżywczych, aby ograniczyć ich emisje do dróg wodnych; mając na uwadze, że bezpieczne stosowanie osadów ściekowych w rolnictwie ograniczy również bardzo duże uzależnienie UE od przywozu nawozów mineralnych zawierających fosfor, np. z Rosji; mając na uwadze, że w związku z tym należy również uznać, że bezpieczne stosowanie osadów ściekowych przyczynia się do odporności i strategicznej autonomii Europy;

AM. mając na uwadze, że zmiana klimatu stanowi poważne zagrożenie dla zasobów i ekosystemów wodnych; mając na uwadze, że wiele skutków zmiany klimatu jest odczuwalnych w związku z wodą, np. bardziej intensywne i częstsze susze, bardziej ekstremalne powodzie i bardziej nieregularne opady sezonowe; mając na uwadze, że powodzie i niedobór wody zagrażają bezpieczeństwu żywnościowemu i wodnemu oraz zdrowiu ogółu społeczeństwa, co ostatecznie wpływa

---

1 Komisja Europejska „Nitrates” [Azotany], strona internetowa Komisji Europejskiej, https://environment.ec.europa.eu/topics/water/nitrates_en#implementation.

2 Europejska Agencja Środowiska, „Public exposure to widely used Bisphenol A exceeds acceptable health safety levels” [Narażenie publiczne na powszechnie stosowany bisfenol A przekracza dopuszczalne poziomy bezpieczeństwa zdrowotnego], strona internetowa Europejskiej Agencji Środowiska, 14 września 2023 r., https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/public-exposure-to-bisphenol-a.

na spójność społeczną, dobrobyt gospodarczy i stabilność, a także zagraża długoterminowej dostępności tego cennego zasobu;

AN. mając na uwadze, że w europejskiej ocenie ryzyka klimatycznego uznano, że europejskie strategie polityczne i działania dostosowawcze nie nadążają za szybko rosnącymi zagrożeniami dla ekosystemów, infrastruktury, zaopatrzenia w żywność i wodę, zdrowia ludzi, a także gospodarki i finansów[1];

AO. mając na uwadze, że z ocen Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu wynika, iż podnoszenie się poziomu mórz w wyniku zmiany klimatu prowadzi do wzrostu zasolenia gleb i wód słodkich, co zagraża zdrowiu ekosystemów i jakości wody, a także dotyka 80 mln Europejczyków żyjących w strefach przybrzeżnych na małej wysokości i równinach zalewowych; mając na uwadze, że ekosystemy słodkowodne i morskie są ze sobą powiązane, ponieważ zanieczyszczenie rzek, zakłócenia przepływu osadów i niedobory wody mają bardzo duży wpływ na zdrowie ekosystemów morskich, zwłaszcza przybrzeżnych, a także na rentowność zależnej od nich działalności społeczno-gospodarczej, takiej jak transport, rybołówstwo, rolnictwo, akwakultura i turystyka;

AP. mając na uwadze, że długotrwała susza, ekstremalne upały i powodzie na dużą skalę, spowodowane zmianami warunków pogodowych, będą się nasilać i stawać się coraz częstsze na całym kontynencie, szkodząc ekosystemom i zdrowiu ludzkiemu oraz prowadząc do poważnych zakłóceń w działalności gospodarczej i zmniejszenia ogólnej ilości i jakości dostępnej wody; mając na uwadze, że ochrona zasobów wodnych i naturalnych funkcji rzek przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczających dostaw wody dobrej jakości staje się poważnym wyzwaniem, które będzie wymagało wzmożonych wysiłków na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, skutecznego zarządzania oraz innowacyjnych środków zwiększających dostępność wody; mając na uwadze, że coraz większe znaczenie w całej UE będzie miało zarządzanie niedoborem wody i ryzykiem powodziowym w sposób przystępny i zrównoważony;

AQ. mając na uwadze, że w 2022 r. Europa doświadczyła najgorętszego lata i był to drugi najcieplejszy rok w historii, co doprowadziło do suszy dotykającej ponad 15 % terytorium UE; mając na uwadze, że średnie roczne straty gospodarcze spowodowane suszami w UE w latach 1981–2010 oszacowano na około 9 mld EUR rocznie; mając na uwadze, że przy braku środków dostosowawczych szacuje się, że roczne straty spowodowane suszą w Europie i Zjednoczonym Królestwie mogą wzrosnąć do 45 mld EUR rocznie do 2100 r. przy

---

[1] Europejska Agencja Środowiska, *Europejska ocena ryzyka związanego z klimatem*, sprawozdanie EEA nr 01/2024.

ociepleniu o 3 °C[1]; mając na uwadze, że w latach 1998–2020 powodzie stanowiły 43 % wszystkich klęsk żywiołowych w Europie; mając na uwadze, że skutki zmiany klimatu i rozwój społeczno-gospodarczy prowadzą do coraz częstszych powodzi, które dotykają coraz większą liczbę osób i powodują coraz większe szkody; mając na uwadze, że 12 % ludności Europy żyje na równinach zalewowych[2];

AR. mając na uwadze, że koszty niepodejmowania działań w odpowiedzi na wyzwania związane z wodą są niezwykle wysokie, biorąc pod uwagę, że 90 % klęsk żywiołowych jest związanych z wodą[3]; mając na uwadze, że bez działań politycznych koszty strat gospodarczych spowodowanych przez powodzie na obszarach przybrzeżnych w UE mogłyby przekroczyć 1 bln EUR rocznie do końca stulecia[4], a koszty gospodarcze susz w Europie mogłyby przekroczyć 65 mld EUR rocznie do 2100 r.[5];

AS. mając na uwadze, że między państwami członkowskimi istnieją znaczne różnice w dostępności wody, strategiach zarządzania i wzorcach wykorzystania wody, a podatność na skutki zmiany klimatu może się znacznie różnić; mając na uwadze, że potrzebne jest zindywidualizowane podejście, aby zwiększyć odporność wodną i zapewnić zrównoważoną gospodarkę wodną;

AT. mając na uwadze, że susze należą do pierwszych katastrofalnych skutków zmiany klimatu; mając na uwadze, że około 23 % terytorium UE jest umiarkowanie podatne na pustynnienie, a 8 % jest na nie bardzo podatne; mając na uwadze, że do krajów najbardziej dotkniętych kryzysem należą Węgry, Bułgaria, Hiszpania i Włochy, a w Hiszpanii 74 % kraju jest zagrożone pustynnieniem; mając na uwadze, że EWRS nie powinien ograniczać się do przedłużających się susz, ale raczej uwzględniać fakt, że linia półsucha przesuwa się na północ, co powoduje, że coraz więcej obszarów w UE będzie narażonych na chroniczną długoterminową niedostępność wystarczających zasobów wody słodkiej;

AU. mając na uwadze, że strategie polityczne dotyczące pustynnienia, zużycia wody i zmian klimatu są ze sobą ściśle powiązane; mając na

---

1 Cammalleri, C. i in., *Global warming and drought impacts in the EU* [Skutki globalnego ocieplenia i suszy w UE], Sprawozdanie techniczne JRC, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

2 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

3 Feyen, L. i in., *Climate change impacts and adaptation in Europe* [Skutki zmian klimatu i dostosowanie się do nich w Europie], sprawozdanie końcowe JRC PESETA IV, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg.

4 Europejska Agencja Środowiska, *Europejska ocena ryzyka związanego z klimatem*, sprawozdanie EEA nr 01/2024.

5 Biuro ONZ ds. Zmniejszania Ryzyka Związanego z Klęskami Żywiołowymi, *GAR Special Report on Drought 2021* [Sprawozdanie specjalne z globalnej oceny w sprawie suszy za 2021 r.], Genewa, UNDRR, 2021.

uwadze, że w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia UE potwierdziła w 2015 r., a następnie ponownie w 2024 r.[1], swoje zobowiązanie do osiągnięcia neutralności pod względem degradacji gruntów do 2030 r., co według sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w sprawie pustynnienia jest mało prawdopodobne;

AV. mając na uwadze, że infrastruktura wodna może pomóc w utrzymaniu stałego i przewidywalnego przepływu i dostaw wody; mając na uwadze, że w 2022 r. średni roczny przepływ rzek w Europie był drugim najniższym od czasu rozpoczęcia pomiarów w 1991 r.[2];

AW. mając na uwadze, że obszary w dolnym biegu rzeki są szczególnie uzależnione od gospodarki wodnej i poboru wody w górnym biegu rzeki; mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny powstrzymać się od wdrażania środków, które znacznie zwiększają ryzyko powodziowe w górnym lub w dolnym biegu rzeki w innych krajach w tym samym dorzeczu, zgodnie z ramową dyrektywą wodną;

AX. mając na uwadze, że rozwiązania oparte na zasobach przyrody są odpowiednimi środkami, które – dostosowane do konkretnych ekosystemów i potrzeb – mogą zwiększyć odporność obiegu wody w przyrodzie i zapewnić wiele korzyści pod względem ochrony różnorodności biologicznej, sekwestracji dwutlenku węgla, poprawy jakości wody, zatrzymywania składników odżywczych, zaopatrzenia w wodę pitną, zapobiegania pożarom i łagodzenia ryzyka powodziowego; mając na uwadze, że rozwiązania oparte na zasobach przyrody mogą zwiększyć skuteczność i żywotność infrastruktury wodnej, zapewniając w wielu przypadkach komplementarność obu rozwiązań;

AY. mając na uwadze, że środki naturalnej retencji wody są rozwiązaniami opartymi na zasobach przyrody, których celem jest magazynowanie wody w krajobrazie naturalnym, rolniczym, leśnym i miejskim;

AZ. mając na uwadze, że woda nie jest produktem handlowym takim jak każdy inny, ale raczej dziedzictwem, które musi być chronione, bronione i traktowane jako takie; mając na uwadze, że zgodnie z dyrektywą (UE) 2024/1203 w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne[3] pobór wód powierzchniowych lub gruntowych w rozumieniu ramowej dyrektywy wodnej stanowi przestępstwo, jeżeli

---

1 Konkluzje Rady z 14 października 2024 r. w sprawie pustynnienia, degradacji gruntów i suszy.

2 Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

3 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1203 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępująca dyrektywy 2008/99/WE i 2009/123/WE (Dz.U. L, 2024/1203, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj).

taki czyn jest bezprawny i umyślny oraz powoduje lub może spowodować znaczną szkodę dla stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych lub dla stanu ilościowego jednolitych części wód gruntowych;

BA. mając na uwadze, że bioróżnorodność gleby i węgiel organiczny w glebie wpływają na zdolność do zatrzymywania wody; mając na uwadze, że erozja gleby, zagęszczanie gleby i niektóre praktyki gospodarowania glebami, które powodują degradację gleby, prowadzą do stałego zmniejszania zdolności gleby do zatrzymywania wody, co pogłębia susze i powodzie mające bezpośredni negatywny wpływ na rolnictwo; mając na uwadze, że zdrowa gleba jest w związku z tym jednym z czynników sprzyjających odporności wodnej, którą należy zarządzać i gospodarować na poziomie dorzecza; mając na uwadze, że lepsze gospodarowanie gruntami ma kluczowe znaczenie dla zapobiegania katastrofom;

BB. mając na uwadze, że obecne wieloletnie ramy finansowe (WRF) obejmują ambitny, ale niewiążący cel przeznaczenia w 2024 r. co najmniej 7,5 % rocznych wydatków UE na cele związane z bioróżnorodnością, a w latach 2026 i 2027 – 10 %; mając na uwadze, że nowe ramy finansowe powinny uwzględniać perspektywę wodną w celu przeznaczenia wystarczających środków na przyszły EWRS, aby zapewnić odporność ekosystemów wodnych i infrastruktury wodnej oraz bezpieczeństwo dostaw wody, a także ułatwić inwestycje w innowacyjne rozwiązania;

BC. mając na uwadze, że fundusze spójności odegrały kluczową rolę w poprawie usług wodno-kanalizacyjnych we wszystkich państwach członkowskich; mając na uwadze, że konieczne jest dalsze wsparcie w celu zapewnienia ich długoterminowej odporności i zgodności z coraz bardziej rygorystycznymi normami jakości;

BD. mając na uwadze, że polityki cenowe mogą poprawić efektywność zużycia wody; mając na uwadze, że takie polityki leżą w kompetencji krajowej i uwzględniają regionalne różnice w dostępności wody i źródłach zaopatrzenia w wodę; mając na uwadze, że ustalanie cen może odegrać istotną rolę w zachęcaniu gospodarstw domowych i innych sektorów gospodarki do optymalizacji zużycia, a także w zapewnieniu skutecznego udziału użytkowników wody w odzyskiwaniu kosztów usług wodnych; mając na uwadze, że polityka cenowa powinna także uwzględniać przystępność cenową dla gospodarstw domowych i małych przedsiębiorstw;

BE. mając na uwadze, że cyfryzacja i innowacje mogą skutecznie pomóc państwom członkowskim, władzom regionalnym i Komisji w gromadzeniu danych dotyczących gospodarki wodnej i jej monitorowaniu; mając na uwadze, że UE przoduje w dziedzinie nowych technologii w sektorze wodnym, posiadając 40 % wszystkich międzynarodowych rodzin patentów w tym sektorze w latach 1992–

2021[1], co należy wspierać i pielęgnować, a także w pełni wykorzystać potencjał rynku wewnętrznego; mając na uwadze, że należy przeanalizować przeszkody we wprowadzaniu i upowszechnianiu nowych technologii wodnych i zagwarantować równe warunki działania w Europie; mając na uwadze, że dalsze wspieranie badań nad innowacjami w dziedzinie technologii wodnych jest potrzebne do zapewnienia i tworzenia miejsc pracy oraz zwiększenia konkurencyjności Europy;

BF. mając na uwadze, że innowacje są kluczowym narzędziem pomagającym sektorowi wodnemu w sprostaniu wyzwaniom związanym z celami zrównoważonego rozwoju ONZ, przystosowaniu się do zmiany klimatu i zwiększeniu efektywności gospodarowania wodą;

BG. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich wdrażanie technologii monitorowania i modelowania nadal pozostaje w tyle, a cyfryzacja sektora jest zbyt powolna; mając na uwadze, że przepisy ramowej dyrektywy wodnej dotyczące planów gospodarowania wodami w dorzeczu nie zawierają wyraźnie konkretnych środków mających na celu cyfryzację sektora wodnego; mając na uwadze, że wspólne niedociągnięcia w obecnej polityce wykorzystującej potencjalne rozwiązania cyfrowe są związane z brakiem wytycznych technologicznych, norm monitorowania, integracji polityki, normalizacji i zaangażowania społeczeństwa;

BH. mając na uwadze, że sektor wodny jest podatny na różne zagrożenia, w tym ataki fizyczne, cyberataki i skażenie szkodliwymi czynnikami; mając na uwadze, że takie incydenty mogą prowadzić do powszechnych chorób, strat w ludziach i zakłóceń w świadczeniu usług, co może mieć znaczący wpływ na zdrowie publiczne, środowisko i stabilność gospodarczą; mając na uwadze, że cyfryzacja gospodarki wodnej może spowodować dalsze zagrożenia dla bezpieczeństwa w kontekście nasilających się wrogich ataków na infrastrukturę krytyczną; mając na uwadze, że wdrożenie dyrektywy NIS 2 i dyrektywy w sprawie odporności podmiotów krytycznych może przyczynić się do ograniczenia zagrożeń dla bezpieczeństwa w kluczowych systemach i infrastrukturach wodociągowych (wody pitnej), wynikających z napięć geopolitycznych;

BI. mając na uwadze, że postęp w dziedzinie technologii czujników, informatyki, sztucznej inteligencji (AI) i zarządzania dużymi zbiorami danych może pomóc w monitorowaniu ilości i jakości wody oraz w podejmowaniu decyzji operacyjnych przez decydentów politycznych i przedsiębiorstwa gospodarki wodnej; mając na uwadze, że w opartych na zasobach przyrody systemach zarządzania wodą

---

[1] Europejski Urząd Patentowy, *Innowacje w technologiach związanych z wodą*, EPO, Monachium 2024.

dostępne są innowacje, które mogą przyczynić się do odporności gospodarki wodnej;

BJ. mając na uwadze, że zużycie wody jest kluczowym elementem cyklu życia AI, zarówno w eksploatacji centrów danych, jak i w produkcji sprzętu; mając na uwadze, że szybki rozwój technologii może doprowadzić do gwałtownego wzrostu zapotrzebowania na zasoby wodne; mając na uwadze, że ta zależność od coraz bardziej ograniczonych zasobów stwarza poważne wyzwania dla zrównoważonego rozwoju; mając na uwadze, że technologie strategiczne, takie jak półprzewodniki, wodór, baterie pojazdów elektrycznych i centra danych, odgrywają kluczową rolę w osiągnięciu konkurencyjnej i autonomicznej UE;

BK. mając na uwadze, że systemy chłodnicze i chłodni kominowych oparte na innowacyjnych technologiach chłodzenia, takich jak chłodzenie ewaporacyjne i chłodzenie w obiegu zamkniętym, są już dostępne i mogą przyczynić się do zmniejszenia zużycia wody w zastosowaniach przemysłowych, w systemach ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji;

BL. mając na uwadze, że należy wspierać badania nad alternatywnymi substancjami czynnymi do zwalczania szkodników, aby poprawić zdrowie roślin oraz ograniczyć stosowanie środków produkcji i produktów fitosanitarnych;

BM. mając na uwadze, że odporność wodna ma kluczowe znaczenie w edukacji i nauczaniu oraz w podnoszeniu poziomu świadomości i informowaniu o funkcjonowaniu obiegu wody w przyrodzie;

BN. mając na uwadze, że ograniczony dostęp do wody i powiązanej infrastruktury ma negatywny wpływ zwłaszcza na kobiety, ponieważ zagraża realizacji innych praw człowieka, takich jak samostanowienie, niezależność ekonomiczna i dostęp do edukacji;

BO. mając na uwadze, że 60 % europejskich obszarów dorzeczy ma charakter transnarodowy, co sprawia, że skuteczna współpraca transgraniczna ma kluczowe znaczenie; mając na uwadze, że 20 państw europejskich jest uzależnionych od innych krajów w odniesieniu do ponad 10 % swoich zasobów wodnych, a w pięciu państwach ponad 75 % zasobów pochodzi z rzek płynących z zagranicy[1]; mając na uwadze, że współpracę tę należy zacieśnić, aby uwzględnić obecne i przyszłe wyzwania klimatyczne, takie jak susze i powodzie;

BP. mając na uwadze, że sekretarz generalny ONZ António Guterres powołał specjalnego wysłannika ds. wody w celu wzmocnienia współpracy międzynarodowej i synergii między międzynarodowymi procesami wodnymi;

---

[1] Sprawozdanie EEA nr 07/2024.

BQ. mając na uwadze, że dostęp do czystej wody oraz zrównoważona i odporna infrastruktura sanitarna to kluczowe elementy podejścia „Jedno zdrowie”, w którym uznaje się wzajemne powiązania między zdrowiem ludzi a zanieczyszczeniem wody;

BR. mając na uwadze, że współpraca w dziedzinie wody ponad granicami i sektorami przynosi wiele korzyści, w tym zwiększa bezpieczeństwo żywnościowe, chroni zdrowe źródła utrzymania i ekosystemy, pomaga wzmocnić odporność na zmianę klimatu, przyczynia się do zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, zapewnia energię ze źródeł odnawialnych, wspiera miasta i przemysł oraz promuje integrację regionalną i pokój;

BS. mając na uwadze, że wydarzenia geopolityczne pokazują, iż UE powinna być gotowa sprostać wyzwaniom wykraczającym poza sferę ochrony środowiska; mając na uwadze, że zagrożenia inne niż środowiskowe, takie jak niedawne wypadki związane z uszkodzeniem kabla na Morzu Bałtyckim, stanowią dla UE wyraźny sygnał, że wzmocnienie współpracy transgranicznej ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów związanych zarówno ze środowiskiem, jak i bezpieczeństwem;

BT. mając na uwadze, że przez 25 państw członkowskich przepływa około 41 000 km śródlądowych dróg wodnych; mając na uwadze, że śródlądowe drogi wodne, które opierają się na dostępności zasobów wodnych, odgrywają kluczową rolę w optymalizacji zaopatrzenia w wodę i łagodzeniu skutków susz i powodzi, a także we wspieraniu działalności gospodarczej i rozwoju regionów;

BU. mając na uwadze, że rosnący niedobór wody, nierówności w dostępie do wody i zewnętrzne wstrząsy w sektorze wodnym zwiększyły wzajemne zależności, zwiększając konkurencję o zasoby wodne i wywołując złożone reperkusje gospodarcze;

Uwagi ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje i popiera zapowiedź przewodniczącej Ursuli von der Leyen zawartą w wytycznych politycznych na następną kadencję Komisji Europejskiej na lata 2024–2029 dotyczącą przedstawienia europejskiej strategii odporności wodnej, uwzględniającej kwestie efektywności wodnej, niedoboru i zanieczyszczenia wody oraz zagrożeń związanych z wodą, a także uznanie, że woda jest nieodzownym zasobem, który jest coraz bardziej zagrożony ze względu na zmianę klimatu i rosnące zapotrzebowanie;

2. uważa, że przy wdrażaniu przepisów należy uwzględniać konkurencyjność gospodarczą zgodnie z Kompasem konkurencyjności dla UE; wzywa do wdrożenia unijnych przepisów dotyczących ochrony środowiska w celu zbudowania odpornej i konkurencyjnej Europy, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania

się do niej, powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, zapobiegania zanieczyszczeniom, zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, ograniczenia zużycia zasobów i ilości odpadów oraz dążenia do efektywnego wykorzystania zasobów, w tym wody, z uwzględnieniem zasady ostrożności, zasady kontroli u źródła oraz zasady „zanieczyszczający płaci”; podkreśla fakt, że dostępność wody wpływa na ilość, jakość, różnorodność i sezonową dostępność żywności, która może być produkowana;

3. wzywa UE, aby włączyła swoje zobowiązania w kontekście Dialogu z Baku na temat wody na rzecz działań klimatycznych w ramach COP29 i konferencji ONZ w sprawie wody w 2023 r. do międzynarodowego wymiaru strategii;

4. podkreśla pilną potrzebę zwiększenia odporności wodnej i poprawy gospodarki wodnej w celu zapewnienia zrównoważonych dostaw wody słodkiej dla ludzi, gospodarki i środowiska; podkreśla, że EWRS powinien być opracowany w koordynacji z europejskim paktem na rzecz oceanów, zapewniając spójne i zintegrowane podejście do zarządzania zasobami słodkiej wody i oceanów, podejmując powiązane wyzwania, zwiększając konkurencyjność i promując zrównoważoną gospodarkę wodną w środowiskach śródlądowych i morskich, przy jednoczesnym zapewnieniu holistycznego podejścia „od źródła do morza”;

5. podkreśla potrzebę stworzenia kompleksowego i całościowego EWRS, który uwzględniałby jakość, ilość i bezpieczeństwo wody, infrastrukturę, technologie i zarządzanie, a także przywrócenie obiegu wody w przyrodzie jako kluczowego elementu, ponieważ stanowi on podstawę działalności gospodarczej, zapewnia dostępność zasobów i przyczynia się do regulacji klimatu;

6. podkreśla znaczenie zaopatrzenia w wodę, w szczególności wodę pitną, a także bezpieczeństwa dostaw wody; zwraca uwagę, że wszystkie projekty odbudowy środowiska powinny uwzględniać aspekty bezpieczeństwa wodnego, priorytetowo traktując rozwiązania, które nie tylko przynoszą korzyści dla środowiska, ale także gwarantują dostawy wody i efektywne gospodarowanie nią; podkreśla ponadto, że środki na rzecz odbudowy środowiska powinny być realizowane w synergii z rozwojem potencjału UE w zakresie energii odnawialnej i nie powinny mieć wpływu na ogólną odporność energetyczną;

7. zaleca włączenie do strategii – oprócz rzek, wód przejściowych i wód gruntowych – jezior i innych siedlisk słodkowodnych jako podstawowych elementów wysiłków UE na rzecz odporności wodnej;

8. podkreśla pilną potrzebę poprawy systemów ostrzegania w sytuacjach kryzysowych w odniesieniu do poważnych incydentów związanych z wodą, a także poprawy środków zapobiegawczych;

9. wzywa Komisję do przedstawienia europejskiego planu przystosowania się do zmiany klimatu; obejmowałby on konkretne wnioski ustawodawcze i działania, w szczególności dotyczące odporności infrastruktury, gospodarki wodnej i rozwiązań opartych na zasobach przyrody, przy jednoczesnym priorytetowym traktowaniu ochrony społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji, tak aby zwiększyć odporność UE i dawać przykład;

10. ponownie podkreśla, że dostęp do czystej i bezpiecznej wody pitnej oraz urządzeń sanitarnych jest prawem człowieka; podkreśla, że prawo to musi być jednoznacznie zagwarantowane, a wszyscy, w tym mieszkańcy wysp i regionów najbardziej oddalonych, muszą mieć dostęp do przystępnych cenowo usług wodno-kanalizacyjnych dobrej jakości;

11. podkreśla, że nikomu, zarówno w miejscach publicznych, jak i prywatnych zakładach, nie należy odmawiać dostępu do wody dostarczanej z sieci dystrybucji i przeznaczonej do spożycia przez ludzi, o ile jest ona dostępna;

12. zauważa, że działalność przemysłowa i produkcja rolna wymagają wody do wytwarzania produktów końcowych lub wspierania działalności produkcyjnej, przy czym ilość zużywanej wody różni się w zależności od rodzaju działalności; podkreśla, że zapewnienie konkurencyjności i strategicznej autonomii Europy wymaga społeczeństwa racjonalnie gospodarującego wodą, w którym technologia i dane wspierają gospodarkę o obiegu zamkniętym, sprzyjając zrównoważonym i oszczędnym praktykom w zakresie zużycia wody; wzywa wszystkie odpowiednie podmioty do przyspieszenia przejścia na przemysł i rolnictwo efektywnie gospodarujące wodą i oparte na obiegu zamkniętym poprzez promowanie innowacyjnych rozwiązań i inwestowanie w nie, w tym w narzędzia i technologie cyfrowe, odzyskiwanie zasobów, ponowne wykorzystanie wody, produkcję energii ze źródeł odnawialnych, infrastrukturę, rozwiązania oparte na zasobach przyrody oraz inkluzywne mechanizmy zarządzania;

13. wzywa Komisję do uwzględnienia i włączenia aspektu wodnego do wewnętrznych i zewnętrznych strategii politycznych UE poprzez podejście międzysektorowe, aby zapewnić, że odporność wodna, zrównoważony rozwój i bezpieczeństwo zostaną wplecione w europejskie strategie polityczne; wzywa Komisję w szczególności do dokonywania oceny wpływu wszelkich środków regulacyjnych, w tym związanych z energią, na zasoby wodne w ramach oceny skutków społeczno-gospodarczych i środowiskowych; podkreśla, że ocena tego, w jaki sposób każda strategia polityczna UE oraz projekty i infrastruktura finansowane przez UE mogą wpływać na zasoby wodne pod względem ilości, jakości i dostępności, sprawiłaby, że odporność wodna stałaby się podstawą kształtowania i wdrażania polityki, a tym samym przesunęłaby paradygmat z oczyszczania wody jako zasobu nieskończonego na uznanie jej nieodłącznej wartości dla

ludzkości oraz krajobrazu ekologicznego i społeczno-gospodarczego UE i jej konkurencyjności;

Efektywność wodna

14. podkreśla, że efektywne wykorzystanie wody ma zasadnicze znaczenie dla zachowania zasobów wodnych UE, a efektywność wodna powinna być jednym z kluczowych celów UE; w związku z tym wzywa do znacznego ograniczenia zapotrzebowania na wodę, w tym poprzez zajęcie się problemem nadmiernych wycieków, inwestowanie w badania i innowacyjne rozwiązania, modernizację procesów przemysłowych i produkcyjnych, unowocześnienie infrastruktury wodnej, zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi i szczytowym zapotrzebowaniem, ustalenie priorytetów pod względem wykorzystania wody oraz zapewnienie, aby większa efektywność gospodarowania wodą skutkowała zmniejszeniem ogólnego zużycia wody słodkiej, a także zwiększeniem dostępności wody na obszarach dotkniętych niedoborem wody na szczeblu lokalnym i regionalnym; uważa, że obszary dotknięte długotrwałą suszą i pustynnieniem powinny być traktowane priorytetowo;

15. apeluje o stworzenie ram prawnych określających sektorowe cele efektywnego gospodarowania wodą i poboru wody na poziomie dorzecza, w oparciu o aktualne oceny dostępności wody i ryzyka klimatycznego, uwzględniające podejście do wyceny wody uwzględniające usługi ekosystemowe i długoterminową zrównoważoną gospodarkę wodną oraz obejmujące wszystkie rodzaje wykorzystania wody, w tym przemysł, energetykę, rolnictwo, instytucje publiczne i gospodarstwa domowe; podkreśla fakt, że cele te powinny być ambitne, ale możliwe do dostosowania, przy czym należy uwzględnić szczególne okoliczności i postępy już osiągnięte przez każde państwo członkowskie, aby zapewnić stałe wysiłki na rzecz zwiększenia wydajności we wszystkich regionach; podkreśla, jak ważne jest skuteczne i jednolite gromadzenie danych we wszystkich państwach członkowskich i sektorach, w tym za pomocą innowacyjnych technologii, a także punktów gromadzenia danych w czasie rzeczywistym, dla większej przejrzystości w zakresie zużycia wody; podkreśla potrzebę przeprowadzenia odpowiedniej oceny wpływu zużycia wody na środowisko i sytuację społeczno-gospodarczą; podkreśla, że nie należy narażać na szwank strategicznego znaczenia produkcji żywności; podkreśla, że nauka, badania i technologia są ważne dla efektywności wodnej i wykorzystania wody, a także dla gospodarki o obiegu zamkniętym w tym zakresie; wzywa do stworzenia i promowania nowych inteligentnych i wysokowydajnych systemów nawadniania, retencji wody opadowej i wody z recyclingu, a także efektywnych pod względem zużycia wody systemów nawadniania;

16. ponownie podkreśla potrzebę opracowania wspólnej unijnej metodyki ustalania celów efektywności wodnej i poboru wody, aby zapewnić zrównoważone wykorzystanie dostępnych odnawialnych zasobów

wodnych w ramach zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi, z należytym uwzględnieniem powiązań wykraczających poza sektor wodny poprzez połączenie między wodą, energią, żywnością i ekosystemami, co umożliwi decydentom i podmiotom gospodarczym planowanie niezbędnych inwestycji w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw wody w coraz bardziej zrównoważony sposób, przy jednoczesnym należytym uwzględnieniu charakterystyki odnośnych jednolitych części wód;

17. wzywa do ścisłej współpracy w dziedzinie zintegrowanego planowania zasobów energetycznych i wodnych oraz powiązanych technologii we wszystkich sektorach na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym między wszystkimi zainteresowanymi stronami, w celu ustanowienia mechanizmów zapewniających spójność polityki wodnej i energetycznej;

18. wzywa Komisję do przedstawienia kompleksowej polityki w dziedzinie zrównoważonej gospodarki wodnej dla przemysłu, opartej na ograniczaniu zużycia, odzyskiwaniu, ponownym wykorzystaniu i recyklingu, ze szczególnym uwzględnieniem stosowania technologii oszczędnych pod względem zużycia wody i technologii opartych na obiegu zamkniętym, recyklingu wody, strategii ograniczania zanieczyszczeń oraz promowania systemów zamkniętych;

19. przypomina, że rosnące ryzyko niedoboru wody zagraża gałęziom przemysłu i projektom kluczowym dla konkurencyjności Europy, w tym sektorowi półprzewodników, ośrodkom danych, produkcji wodoru odnawialnego i produkcji baterii do pojazdów elektrycznych; zauważa, że te gałęzie przemysłu będą coraz bardziej podlegały presji na zmniejszenie swojego wpływu na środowisko i na efektywniejszą gospodarkę zasobami wodnymi, zarówno w bezpośrednim, jak i pośrednim wykorzystaniu wody; wzywa państwa członkowskie do wspierania przemysłu zużywającego duże ilości wody w opracowywaniu planów oszczędnego gospodarowania wodą, które mają na celu oszczędzanie, ponowne wykorzystanie i recykling wody, zapobieganie jej zanieczyszczeniu oraz wdrażanie technologii oszczędnych pod względem jej zużycia; wzywa Komisję do włączenia kompleksowych strategii gospodarki wodnej do odpowiednich polityk przemysłowych UE i sektorowych ścieżek transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem strategicznych sektorów o dużym zużyciu wody;

20. podkreśla, że nauka, dane, badania i technologia mają kluczowe znaczenie dla efektywnego gospodarowania wodą; wzywa do zapewnienia państwom członkowskim odpowiedniego wsparcia finansowego i technicznego na wdrożenie skutecznych środków gospodarki wodnej, w tym poprzez innowacyjne i nowoczesne technologie;

21. z zadowoleniem przyjmuje zalecenia zawarte w sprawozdaniu końcowym strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa UE,

w którym podkreślono, że należy zwiększyć skalę zrównoważonych praktyk rolniczych i nowych modeli biznesowych, aby promować bardziej efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych, zwłaszcza wody;

22. apeluje o przejście na bardziej zrównoważony i konkurencyjny model rolnictwa, któremu towarzyszy wdrażanie zrównoważonych praktyk i innowacyjnych rozwiązań, i które promują bioróżnorodność, ograniczają stosowanie środków chemicznych i umożliwiają efektywne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie, zarządzania regeneracyjnego, inteligentnych technologii precyzyjnego nawadniania, cyfrowych systemów monitorowania, zaawansowanych metod oczyszczania i inteligentnych sieci dystrybucji wody, które optymalizują zużycie wody i zapobiegają wyczerpywaniu się zasobów wodnych, a także pomagają zapewnić stałą wydajność, jednocześnie umożliwiając rolnictwu skuteczne ograniczenie zanieczyszczenia, wydajne stosowanie pestycydów i nawozów, poprawę cyklu hydrologicznego, zwiększenie zasilania wód gruntowych i dostosowanie się do niższego zużycia wody; uważa, że rozwiązania technologiczne mogą również obejmować środki, które zwiększają absorpcję, infiltrację i retencję wody w systemach rolniczych, co jest ważne w obliczu coraz częstszych susz i ulewnych deszczy;

23. zwraca uwagę, że innowacyjne praktyki i rozwiązania w zakresie nawadniania mogą zwiększyć efektywność wodną w rolnictwie, co daje przewagę gospodarczą, a jednocześnie zmniejsza obciążenie dla środowiska; zauważa, że rolnicy nie otrzymują na ogół odpowiednich środków ani zachęt, aby dowiedzieć się, ile wody zużywają ich uprawy, poznać rzeczywiste zastosowania nawadniania i kontrolować reakcje upraw na różne metody gospodarowania wodną, a tym samym poznać aktualny poziom efektywności wodnej w gospodarstwie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zachęcały rolników do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań – i wspierały ich utrzymanie – w zakresie nawadniania, takich jak nawadnianie kropelkowe, co pozwala aktywnie kontrolować poziom wody i efektywnie wykorzystywać zasoby, a także do promowania ciągłej wymiany wiedzy, tak aby wszystkie zainteresowane strony mogły dzielić się większą odpowiedzialnością w całym łańcuchu dostaw wody;

24. przypomina, że stosowanie takich składników odżywczych jak azotany i fosforany ma zasadnicze znaczenie dla produkcji żywności, ponieważ działalność ta nie byłaby możliwa bez ich stosowania; zaleca lepsze uwzględnienie obiegu składników odżywczych w produkcji rolnej i eksploatację ścieków komunalnych; wzywa do większej liczby badań nad skutecznym wykorzystaniem składników odżywczych i rozwojem technologii odzyskiwania składników odżywczych w celu zmniejszenia zależności Unii od importowanych surowców; docenia duży potencjał odzyskiwania składników odżywczych z wody i wzywa państwa członkowskie, aby wspierały

sektor rolny w optymalizacji zużycia składników odżywczych, w tym poprzez wykorzystywanie zasobów (azotanu i fosforu) odzyskanych ze ścieków; wzywa Komisję, aby zaproponowała plan działania w zakresie zintegrowanej gospodarki składnikami odżywczymi, co skutecznie rozwiąże problem utraty cennych składników odżywczych, recyklingu składników odżywczych, zanieczyszczenia biogennego i nieefektywności w obiegu składników odżywczych; wzywa, by właściwie i bezpiecznie odzyskiwać fosfor ze źródeł organicznych oraz zachęcać do inwestycji w jego odzyskiwanie i zarządzanie składnikami odżywczymi w obiegu zamkniętym zgodnie z publikacją Wspólnego Centrum Badawczego Komisji[1];

25. podkreśla, że obecna dyrektywa azotanowa wymaga przeglądu, ponieważ przestarzałe przepisy sprzyjają stosowaniu nawozów chemicznych zamiast organicznych; wzywa do szybkiej oceny dyrektywy azotanowej przed końcem tego roku i do jej przeglądu, aby propagować gospodarkę składnikami odżywczymi w obiegu zamkniętym;

26. podkreśla — zgodnie ze sprawozdaniem końcowym ze strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa UE — potrzebę wspierania przejścia na dostosowane regionalnie odmiany upraw i nasion oraz przejścia na inne uprawy o zmniejszonym zapotrzebowaniu na wodę i większej odporności na susze, a także konieczność zachęcania do odpowiednich praktyk gospodarowania glebami; dostrzega konieczność większego wsparcia badań naukowych i rozwoju technologicznego w dziedzinie hodowli nowych gatunków w celu umożliwienia dywersyfikacji produkcji i oferty żywnościowej i podniesienia jej jakości, a także zapewnienia lepszej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska; zwraca uwagę na potencjał odmian roślin o większej odporności na deficyty wody i szkodniki, które mogą przyczynić się do ograniczenia zużycia wody i zmniejszyć ślad środowiskowy upraw;

27. wzywa do finansowego i technicznego wsparcia rolników i społeczności wiejskich, zwłaszcza na obszarach dotkniętych deficytem wody, aby pomóc im stosować zrównoważone praktyki gospodarowania gruntami, które poprawiają jakość gleby i wody, przyczyniają się do bioróżnorodności i łagodzenia zmiany klimatu; podkreśla potrzebę poświęcenia szczególnej uwagi regionom szczególnie narażonym na degradację gleby i niedobór wody;

28. uznaje znaczne wysiłki podejmowane przez rolników w celu poprawy jakości wody i podkreśla, że potrzebne są odpowiednie ramy czasowe, aby umożliwić dokładną ocenę skutków tych środków;

---

[1] Sprawozdanie z cyklu „Nauka na rzecz polityki” Wspólnego Centrum Badawczego Komisji z 2020 r. dotyczące technicznych propozycji bezpiecznego stosowania przetworzonego obornika powyżej progu ustanowionego dla stref narażonych na zanieczyszczenie azotanami w dyrektywie azotanowej (91/676/EWG).

29. wskazuje na sukces Grupy Fokusowej Agroleśnictwo europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EPI-AGRI) i wzywa do kontynuowania wymiany wiedzy, ekspertyz i wzajemnego uczenia się za pośrednictwem europejskiej sieci ds. wspólnej polityki rolnej;

30. zwraca uwagę na związek między pochłanianiem dwutlenku węgla a dostępnością wody i wzywa do zapewnienia spójności między strategią odporności wodnej a węglochłonnymi technikami;

31. przypomina, że rozporządzenie w sprawie ponownego wykorzystania wody ma na celu zmniejszenie presji na zbiorniki wodne dzięki ustanowieniu przepisów dotyczących ponownego wykorzystania wody po odpowiednim oczyszczeniu, co wydłuża jej przydatność, a tym samym chroni zasoby wodne; podkreśla jednak, że bariery regulacyjne, finansowe i technologiczne, w tym konkurencyjność gospodarcza odzyskanych ścieków, planowanie zarządzania ryzykiem i podział odpowiedzialności, przyczyniają się do spowolnienia tempa wykorzystania odzyskanej wody w rolnictwie; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia takiej polityki – zarówno na szczeblu UE, jak i lokalnym – która zachęca do ponownego wykorzystania wody, z uwzględnieniem znaczenia dostosowania wymogów dotyczących oczyszczania ścieków i wymogów jakościowych do zamierzonego wykorzystania wody; stwierdza, że oczyszczone ścieki mają również cenne zastosowanie w różnych procesach przemysłowych i warunkach miejskich, gdzie przyczyniają się do zmniejszenia presji na zasoby wody słodkiej i ochrony wody pitnej; wzywa zatem Komisję do oceny ewentualnego rozszerzenia zakresu rozporządzenia w sprawie ponownego wykorzystania wody i ustanowienia na szczeblu UE minimalnych norm jakości wody do celów bezpiecznego ponownego jej wykorzystania w przemyśle i na terenach miejskich;

32. wzywa Komisję i państwa członkowskie do określenia systemu zachęt regulacyjnych i finansowych do ponownego wykorzystywania oczyszczonych ścieków w branżach wodochłonnych, oraz do zaoferowania specjalnych funduszy na budowę infrastruktury łączącej oczyszczalnie ścieków z sieciami dystrybucji wody rafinowanej; wzywa do przyjęcia w prawodawstwie UE uproszczonego podejścia w celu usunięcia barier administracyjnych oraz promowania bezpiecznego i efektywnego recyklingu wody we wszystkich państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do opracowania krajowych planów ponownego wykorzystania i oszczędzania wody, aby zachęcić do międzysektorowej współpracy w zakresie gospodarki wodnej;

33. przypomina, że ponownie wykorzystana woda może zmniejszyć pobór wody z rzek, jezior i wód gruntowych na potrzeby nawadniania w rolnictwie; podkreśla, że woda ponownie wykorzystana może przyczyniać się do utrzymania przepływów podstawowych i minimalnych poziomów wody w okresach suszy;

34. podkreśla potencjał sektora budowlanego w zakresie oszczędności wody, na przykład dzięki inteligentnym systemom opomiarowania podlicznikami, wydajnym systemom szarej wody, ponownemu wykorzystywaniu ścieków gospodarstw domowych lub gromadzeniu deszczówki; podkreśla, że charakterystykę energetyczną budynków można poprawić dzięki efektywności wodnej i ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych; wzywa państwa członkowskie i władze lokalne, by zachęcały do stosowania w nowych budynkach rozwiązań pozwalających na oszczędzanie wody; podkreśla w związku z tym, że praktyki oszczędnego gospodarowania wodą powinny być elementem planowania przestrzennego; podkreśla, że gromadzenie deszczówki oraz efektywne wykorzystanie i ponowne wykorzystanie wody mogą ułatwić przystosowanie się do zmiany klimatu w miastach;

35. wzywa do transformacji – w przemyśle, energetyce oraz w sektorze cyfrowym – w celu optymalizacji efektywności chłodzenia i stosowania alternatywnych metod chłodzenia, które są mniej wodochłonne, aby zapewnić znaczne oszczędności wody;

36. zwraca uwagę, że chociaż gospodarstwa domowe odpowiadają za 10 % całkowitego zużycia wody w UE, konieczne są również działania na rzecz poprawy efektywności wodnej w gospodarstwach domowych; zauważa, że wodooszczędne rozwiązania technologiczne są łatwo dostępne i same mogą zmniejszyć zużycie wody w gospodarstwach domowych, nie pogarszając przy tym komfortu użytkowania, i bez konieczności dużych inwestycji; wzywa państwa członkowskie, aby wspierały konsumentów w stosowaniu takich technologii i zwiększały świadomość konsumentów na temat zużycia wody i potencjalnego przyrostu wydajności poprzez ugruntowanie efektywnego gospodarowania wodą w gospodarstwach domowych oraz polityce budowlanej i konsumenckiej w całej Europie;

37. zauważa, że w niektórych państwach członkowskich występują wysokie wskaźniki wycieków z rur, co zwiększa całkowity udział zużycia wody w gospodarstwach domowych; z zadowoleniem przyjmuje przepisy nowej dyrektywy w sprawie wody pitnej w odniesieniu do wskaźników wycieków oraz prace Komisji nad oceną tych wskaźników i ustaleniem wartości progowych, które spowodują podjęcie działań w poszczególnych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do pilnego rozwiązania problemu wycieków z sieci wodociągowych oraz do pełnego wdrożenia wymogów dotyczących monitorowania i sprawozdawczości określonych w dyrektywie w sprawie wody pitnej, aby Komisja mogła ustalić wartość progową wycieków do stycznia 2028 r.; podkreśla konieczność modernizacji zrównoważonych miejskich sieci nawadniania, aby ograniczyć wycieki i zmniejszyć ich ślad wodny; wzywa państwa członkowskie do regularnego informowania społeczeństwa o wydajności i skuteczności dostaw wody;

38. zwraca uwagę, że organizacje sektora publicznego mają znaczny niewykorzystany potencjał w zakresie oszczędzania wody ze względu

na swoją wielkość lub charakter organizacji publicznych; uważa, że sektor publiczny powinien stanowić wzór do naśladowania dla innych sektorów;

39. wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania łatwo dostępnych i bezpłatnych programów informacyjnych, szkoleniowych i doradczych oraz kampanii informacyjnych w celu podniesienia świadomości społecznej na temat zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi;

40. zaleca, aby środki efektywności wodnej, jak redukcja strat wody i ponowne jej wykorzystanie zostały uwzględnione w zbliżającym się przeglądzie ram zamówień publicznych;

Zanieczyszczenie wody

41. podkreśla, że obowiązujące przepisy polityki wodnej UE mają umożliwiać skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi oraz ochronę i odbudowę ekosystemów słodkowodnych i morskich, ale ich niewłaściwie stosowanie i egzekwowanie oraz niewystarczające dofinansowanie oraz brak odpowiednich analiz kosztów i korzyści wdrażanych środków podważają ich skuteczność;

42. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wdrażały i egzekwowały obowiązujące przepisy, zwłaszcza ramową dyrektywę wodną i jej dyrektywy pochodne (dyrektywa w sprawie wód podziemnych i dyrektywa w sprawie środowiskowych norm jakości), ze szczególnym naciskiem na wzmocnienie mechanizmów monitorowania i sprawozdawczości, aby zapewnić spójne wdrażanie przez wszystkie państwa członkowskie wymaganych środków ochrony wody; przypomina o konieczność właściwego dofinansowania wdrażania tych aktów;

43. podkreśla, że zanieczyszczenie chemiczne wód powierzchniowych i podziemnych stanowi dla środowiska wodnego zagrożenie, które może spowodować m.in. ostrą i chroniczną toksyczność dla organizmów wodnych, akumulację zanieczyszczeń w ekosystemie oraz utratę siedlisk i bioróżnorodności, jak również zagrożenia dla zdrowia ludzkiego;

44. apeluje o wprowadzenie kompleksowych ogólnounijnych norm jakości dla obecności PFAS w wodach gruntowych i powierzchniowych; zaznacza, że aktualizacje odpowiednich dyrektyw mają zasadnicze znaczenie dla ochrony jakości wody oraz osiągnięcia dobrego stanu chemicznego zbiorników wodnych zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej;

45. podkreśla, że podstawowe zastosowania PFAS w sektorach krytycznych, takich jak wyroby medyczne, farmaceutyczne i produkty niezbędne do dwojakiej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu i gospodarki cyfrowej, nie są zagrożone w

kontekście przyszłych wniosków ustawodawczych i nieustawodawczych; wzywa Komisję, aby zaproponowała stopniową rezygnację z PFAS – począwszy od towarów konsumpcyjnych – związanych ze szkodliwym wpływem na zdrowie ludzkie i środowisko, w oparciu o dowody naukowe, zezwalając na ich stosowanie, gdy nie ma bezpiecznych alternatyw; podkreśla potrzebę zwiększenia inwestycji oraz przyspieszenia badań i rozwoju równoważnych i bezpiecznych alternatyw;

46. wzywa Komisję, aby zaproponowała zaktualizowane limity występowania PFAS w wodzie pitnej, z uwzględnieniem najnowszej wiedzy naukowej;

47. podkreśla pilną potrzebę rozwiązania – przede wszystkim u źródła – i skutecznego monitorowania problemu zanieczyszczenia substancjami farmaceutycznymi, bisfenolami, genami oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi i innymi już istniejącymi lub nowymi substancjami zanieczyszczającymi, aby osiągnąć unijny cel zerowych emisji zanieczyszczeń i dobry stan chemiczny wszystkich zbiorników wodnych;

48. wzywa Komisję, aby uzupełniła luki poprzez zwiększone finansowanie i egzekwowanie obowiązujących przepisów oraz stosowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, tak by ograniczyć zanieczyszczenie u źródła i zabezpieczyć ekosystemy wodne dla przyszłych pokoleń; podkreśla, że bakterie oporne na środki przeciwdrobnoustrojowe, a także niektóre nowe substancje zanieczyszczające pozostają niedostatecznie uwzględnianym problemem, wymagającym dodatkowych innowacji i inwestycji; podkreśla, że wszystkie sektory muszą stosować zrównoważone procesy produkcyjne i praktyki cyrkularne, które proaktywnie zapobiegają przedostawaniu się zanieczyszczeń do systemów wodnych;

49. przypomina, że mikrodrobiny plastiku mogą trafiać do źródeł wody pitnej na wiele sposobów: spływy powierzchniowe (np. po deszczu), zrzuty ścieków komunalnych (zarówno oczyszczonych, jak i nieoczyszczonych), przelewy z kanalizacji ogólnospływowej, zrzuty ścieków przemysłowych, zdegradowane odpady plastikowe i depozycja atmosferyczna; wzywa Komisję, aby przedstawiła – zgodnie z wymogami dyrektywy w sprawie wody pitnej – pełną ocenę ryzyka związanego z mikrodrobinami plastiku w wodzie pitnej, i stale pracowała nad wiarygodnymi i solidnymi metodami pobierania próbek i metodami analitycznymi w celu odpowiedniego przeciwdziałania potencjalnemu zagrożeniu związanemu z tym nowym zanieczyszczeniem dla źródeł wody pitnej;

50. podkreśla, że trzeba poprawić monitorowanie i regulacje dotyczące zanieczyszczenia środowiska słodkowodnego i morskiego plastikiem, ze szczególnym uwzględnieniem mikrodrobin plastiku i produktów plastikowych jednorazowego użytku; zachęca Komisję, aby oceniła

istniejące mechanizmy egzekwowania i rozważyła dodatkowe środki ochrony jakości wody;

51. wzywa zainteresowane strony do stworzenia materiałów bezpiecznych w kontakcie z wodą, do zastąpienia BPA i innych bisfenoli oraz do zapewnienia zgodności z rozporządzeniem (WE) nr 1935/2004 w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością[1], a także z niedawno przyjętymi przepisami dotyczącymi stosowania BPA oraz innych bisfenoli i pochodnych bisfenoli (rozporządzenie Komisji (UE) 2024/3190);

52. przypomina, że zmieniona dyrektywa dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych, obowiązująca od 1 stycznia 2025 r., nakłada nowe obowiązki w zakresie uzdatniania wody, zobowiązując producentów substancji farmaceutycznych i kosmetyków do pokrywania co najmniej 80 % kosztów usuwania mikrozanieczyszczeń ze ścieków w celu ograniczenia szkodliwych substancji w środowisku; zauważa, że istnieją różne dane liczbowe i oceny dotyczące możliwego wpływu tych obowiązków na sektor farmaceutyczny i w konsekwencji na dostępność i przystępność cenową leków, w związku z czym wzywa Komisję do nowej i kompleksowej oceny wpływu na ten sektor;

53. apeluje o zwiększenie wsparcia unijnego dla władz lokalnych na rzecz modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych i promowania ponownego wykorzystania wody zgodnie z unijnym dążeniem do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, tak aby zarządzanie ściekami komunalnymi skutecznie przyczyniało się do dobrego chemicznego i ekologicznego stanu wód;

54. wzywa do ściślejszego monitorowania pozostałości pestycydów w zbiornikach wodnych oraz do egzekwowania przepisów dotyczących stosowania pestycydów, aby zredukować ich wpływ na jakość wody; podkreśla konieczność zwiększenia finansowania w celu wsparcia rolników w stosowaniu praktyk rolnictwa niskonakładowego i rolnictwa ekologicznego, które zmniejszają zależność od pestycydów i nawozów sztucznych, a także zapewnienia rolnikom i innym podmiotom odpowiednich szkoleń i niezależnych usług doradczych w zakresie stosowania, skuteczności i toksyczności pestycydów, a także najlepszych praktyk;

55. nalega na uwzględnianie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w celu ograniczenia stosowania niebezpiecznych chemikaliów w procesach przemysłowych; zaznacza, że potrzebne jest dodatkowe

---

[1] Rozporządzenie (WE) nr 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz uchylające dyrektywy 80/590/EWG i 89/109/EWG (Dz.U. L 338 z 13.11.2004, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1935/oj).

wsparcie finansowe przemysłu w przechodzeniu na czyste technologie, które minimalizują zanieczyszczenie wód[1];

56. docenia rolę oczyszczonych osadów jako lokalnego i cyrkularnego źródła nawozów, przyczyniającego się do zdrowia gleby, do recyklingu składników odżywczych i do zmniejszenia zależności od nawozów syntetycznych; podkreśla, że trzeba zapobiegać przedostawaniu się PFAS, metali ciężkich, mikrodrobin plastiku i innych szkodliwych substancji do sieci kanalizacyjnych, aby zapewnić bezpieczne i zrównoważone wykorzystywanie wysokiej jakości osadów ściekowych w rolnictwie;

57. wzywa Komisję, aby do europejskiej strategii odporności wodnej dodała załącznik zawierający przegląd środków oraz harmonogram celów do osiągnięcia;

Przystosowanie się do zmiany klimatu: powodzie, susze, obszary zagrożone, gotowość na wypadek klęsk żywiołowych

58. apeluje, aby wszystkie nowe unijne akty ustawodawcze i nieustawodawcze uwzględniały adaptację do zmiany klimatu, dzięki czemu znajdzie się ona w planach sektorowych i planach politycznych mających wpływ na użytkowanie wody i gruntów; podkreśla w związku z tym zapotrzebowanie na ambitniejsze cele klimatyczne w kontekście walki ze zmianą klimatu, a jednocześnie wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby wszystkie środki w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu mające wpływ na zużycie wody przyczyniały się do długoterminowej i lepszej odporności wodnej; wzywa Komisję do pełnego uwzględnienia geograficznych i środowiskowych uwarunkowań państw członkowskich, w tym szczególnej sytuacji wysp, regionów oddalonych i innych obszarów o wysokiej podatności na zagrożenia, takich jak obszary zagrożone pustynnieniem, w nowych wnioskach ustawodawczych i nieustawodawczych; apeluje do Komisji, aby przedstawiła plan działania dotyczący istniejących i opracowywanych środków ustawodawczych i nieustawodawczych, w tym celów i wymogów dotyczących monitorowania, mających wpływ na użytkowanie wody i gruntów;

59. podkreśla, że potrzebne są specjalne środki adaptacji do zmiany klimatu dla regionu śródziemnomorskiego, który stoi w obliczu wyjątkowych wyzwań, takich jak przedłużające się susze i zasolenie wód słodkich;

60. zaznacza, że obszary wyspiarskie stoją w obliczu szczególnych wyzwań ze względu na niedostatek wody pitnej, i apeluje o podjęcie

---

[1] Europejska Agencja Środowiska, „Industrial pollutant releases to water in Europe” [Przemysłowe zrzuty ścieków w Europie], strona internetowa Europejskiej Agencji Środowiska, 30 maja 2024 r., https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/industrial-pollutant-releases-to-water.

ukierunkowanych działań służących ochronie zasobów wodnych na wyspach, w tym przez poprawę infrastruktury zbierania i magazynowania wody deszczowej, pozyskiwanie wody z alternatywnych źródeł oraz usprawnienie systemów monitorowania zasobów wodnych i zarządzania nimi; wzywa ponadto państwa członkowskie, aby lepiej uwzględniały regiony górskie w krajowych planach adaptacji w obliczu szczególnych wyzwań związanych z gospodarką wodną na obszarach górskich;

61. przypomina, że adaptacja do zmiany klimatu i jej łagodzenie nie powinny odbywać się kosztem degradacji ekosystemów i powinny unikać zwiększania zapotrzebowania na działalność wodochłonną i energochłonną, powinny natomiast wiązać się z priorytetowym traktowaniem innowacji i technologii wodooszczędnych i energooszczędnych w ramach przechodzenia na bardziej zasobooszczędną gospodarkę, ale bez jej osłabiania, przy jednoczesnym zapewnieniu powszechnego i równego dostępu do wody; zwraca uwagę, że aby środki łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej były skuteczne, powinny być dopasowane do uwarunkowań krajowych, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności i wydajności w perspektywie krótko- i długoterminowej; wskazuje w związku z tym na możliwości synergii z innowacyjną produkcją energii, taką jak fotowoltaika i biogaz, która może również przyczynić się do zwiększenia dochodów z rolnictwa;

62. dostrzega, jak ważne dla prawidłowego funkcjonowania obiegu wody w przyrodzie, działalności człowieka i łagodzenia skutków susz i niedoboru wody jest rezerwowanie wody dla przyrody oraz utrzymanie zdrowych ekosystemów słodkowodnych; podkreśla – w kontekście odbudowy ekosystemów słodkowodnych i naturalnych funkcji rzek – jak ważne jest usuwanie przestarzałych barier, a mianowicie sztucznych zapór, które nie spełniają już swojego pierwotnego celu lub nie są już potrzebne, wszędzie tam, gdzie takie możliwości istnieją, na podstawie aktualnej wiedzy i doświadczenia; apeluje o specjalne programy oczyszczania i ochrony koryt rzecznych, zapewniające minimalny przepływ i zmniejszające gromadzenie się odpadów i osadów, które mogą mieć negatywny wpływ na zdolność do magazynowania i dystrybucji wody;

63. podkreśla, że w sytuacji, gdy skutki zmiany klimatu stają się coraz dotkliwsze, zarządzanie ryzykiem powodziowym i ryzykiem suszy musi w pełni uwzględniać pojawiające się zagrożenia, w tym zmieniające się typy pogody, np. wzmożone opady powodujące nadmiar wody; jest przekonany, że monitorowanie i gromadzenie danych, gotowość, reagowanie kryzysowe i odbudowa zgodnie z zasadą ulepszania[1] z jednej strony oraz adaptacja działalności

---

[1] Biuro ONZ ds. Zmniejszania Ryzyka Związanego z Klęskami Żywiołowymi, „Build Back Better in recovery, rehabilitation and reconstruction” [Lepsza odbudowa w kontekście odzyskiwania, rehabilitacji i rekonstrukcji], UNDRR, Genewa, 2019.

społecznej i gospodarczej do nowych realiów z drugiej strony mają zasadnicze znaczenie z punktu widzenia zmniejszenia podatności na zagrożenia i zwiększenia odporności, zwłaszcza w świetle coraz większego znaczenia aspektów ilościowych zasobów wodnych; dlatego zaznacza, że potrzebne są rozwiązania i infrastruktura oparte na przyrodzie i odporne na zmianę klimatu, które uwzględniają w swym rozwoju wpływ ekstremalnych zjawisk klimatycznych, by zapewnić ich przetrwanie w razie wystąpienia takich zjawisk;

64. przypomina, że w 2007 r. ramowa dyrektywa wodna została uzupełniona dyrektywą 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, ustanawiającą ramy ograniczające negatywne skutki powodzi dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej; zauważa, że spójność obu dyrektyw jest osiągana za pomocą planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planów gospodarowania wodami w dorzeczu, stanowiących elementy zintegrowanego systemu gospodarki wodnej, w którym kluczowe znaczenie ma koordynacja; przypomina, że zapobieganie powodziom jest ściśle powiązane z zielonymi terenami miejskimi, strategiami ochrony gleby i inwestycjami w systemy odwadniania;

65. podkreśla, że w UE istnieje duże pole do poprawy, jeżeli chodzi o gotowość na niedobór wody i suszę, biorąc pod uwagę, że w kilku państwach członkowskich nie istnieje żaden plan działania na wypadek suszy[1]; wzywa państwa członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, właściwe władze regionalne i lokalne do opracowania planów zarządzania ryzykiem suszy, szczególnie aby zapewnić zaopatrzenie w wodę pitną, a także zagwarantować produkcję żywności oraz zintegrować cyfrowe systemy monitorowania, kontroli i wczesnego ostrzegania, dzięki czemu możliwe będą skuteczne i oparte na faktach decyzje w sprawie ochrony, reagowania i komunikowania, z jasno zdefiniowanymi obszarami odpowiedzialności; zwraca uwagę na potrzebę wprowadzenia na szczeblu UE przepisów dotyczących planów zarządzania suszą, podobnych do przepisów dotyczących planów zarządzania ryzykiem powodziowym;

66. w związku z licznymi zdarzeniami pogodowymi, takimi jak powodzie, susze i cyklony, które dotykają Europę, podkreśla znaczenie posiadania przez UE solidnego mechanizmu reagowania na takie kryzysy, obejmującego systemy ostrzegania i pomocy dla ludności cywilnej; podkreśla, że monitorowanie cyfrowe, publiczny dostęp do

---

[1] Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Środowiska i in. „Stock-taking analysis and outlook of drought policies, planning and management in EU Member States – Final Report” [Analiza podsumowująca i zarys polityki, planowania i zarządzania w państwach członkowskich UE – raport końcowy], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023.

istotnych danych oraz systemy wczesnego ostrzegania mają kluczowe znaczenie dla opracowania skutecznych planów zarządzania ryzykiem suszy i powodzi na szczeblu państw członkowskich; podkreśla ponadto znaczenie pełnego wykorzystania dostępnych narzędzi UE, takich jak prognozy powodziowe europejskiego systemu informowania o powodziach i globalnego systemu informacji o powodziach, a także globalnego narzędzia monitorowania powodzi w ramach usługi programu Copernicus w zakresie zarządzania kryzysowego;

67. podkreśla znaczenie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (UMOL) dla pomocy krajom dotkniętym klęskami żywiołowymi związanymi z wodą, takimi jak powodzie i susze; apeluje o dofinansowanie UMOL, aby dysponował wystarczającymi i zmodernizowanymi zasobami w celu zwiększenia gotowości i poprawy budowania zdolności;

68. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia gotowości obywateli na wypadek katastrof lub kryzysów związanych z wodą; podkreśla znaczenie kampanii informacyjnych i ćwiczeń demonstracyjnych w placówkach edukacyjnych, organach administracji publicznej i przedsiębiorstwach w celu przygotowania obywateli;

69. wzywa państwa członkowskie do systematycznego odnawiania i modernizacji infrastruktury wodnej, w tym infrastruktury wody pitnej i sanitarnej, a także infrastruktury regulującej przepływy rzeczne, oraz do inwestowania w innowacyjne rozwiązania oparte na dobrych praktykach, które zwiększają odporność systemów wodnych na zmianę klimatu, zapewniają stabilne dostawy wody pitnej, umożliwiają wczesne wykrywanie strat i ograniczają wycieki i utratę wody, przy jednoczesnej optymalizacji systemów transportu i magazynowania wody; podkreśla, że finansowanie innowacyjnej infrastruktury wodnej jest niewystarczające w stosunku do potrzeb inwestycyjnych w całej UE; apeluje w związku z tym o specjalne dofinansowanie na szczeblu krajowym, regionalnym lub unijnym, aby zapewnić odpowiednie finansowanie rozwoju, konserwacji i modernizacji infrastruktury odporności wodnej, wspierać innowacyjne rozwiązania i technologie oraz zapewnić długoterminową stabilność takiej infrastruktury;

70. ubolewa, że pomimo zagrożenia, jakie pustynnienie stwarza dla jakości i dostępności wody, żyzności gleby i produkcji żywności, oraz pomimo że trzynaście państw członkowskich uznało, że jest dotknięte pustynnieniem w rozumieniu konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia, Komisja nie zajmuje się tym problemem w sposób skuteczny i wydajny; wzywa zatem Komisję, aby zgodnie z konkluzjami Rady z 14 października 2024 r. w sprawie pustynnienia, degradacji gruntów i suszy przedstawiła zintegrowany ogólnounijny plan działania na rzecz zwalczania pustynnienia, degradacji gruntów i suszy, mający na celu budowanie odporności na

susze i osiągnięcie neutralności pod względem degradacji gruntów w UE do 2030 r., w oparciu o pełną ocenę skutków;

71. nalega, aby nadal wspierać sektor rolny we wdrażaniu nowych technologii w celu zmniejszenia zapotrzebowania na wodę przy jednoczesnym zwiększeniu dostępu do wody, również dzięki wspieraniu retencji wody i zasilania wód podziemnych; apeluje, by udostępniać wyniki badań, na przykład dotyczące odsalania wody morskiej, oraz ułatwiać wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie odsalania; wzywa państwa członkowskie do tworzenia naturalnych rezerw wodnych w oparciu o aktualne oceny ryzyka klimatycznego, aby chronić krytyczne zasoby wodne i zlewnie, z uwzględnieniem wpływu na środowisko i wpływu socjoekonomicznego wynikającego z budowania takich rezerw; wskazuje, że takie naturalne rezerwy wodne uzupełniłyby wymóg ramowej dyrektywy wodnej, by państwa członkowskie identyfikowały zbiorniki wodne wykorzystywane do poboru wody pitnej, przy czym należy zapewnić zgodność tych rezerw z celami określonymi w art. 4 ramowej dyrektywy wodnej i w dyrektywie w sprawie wody pitnej oraz zapewnić ich niezbędną ochronę; zauważa, że takie naturalne rezerwy wodne istnieją już w różnych formach w wielu państwach członkowskich; zaznacza, że państwom członkowskim lub władzom lokalnym i regionalnym należy pomagać w rozwijaniu naturalnych rezerw wodnych;

72. zwraca uwagę na potencjał infrastruktury retencyjnej jako przykładu systemów wytwarzania wody utworzonych z wykorzystaniem najlepszych dostępnych i opłacalnych technik, które mają najmniejszy wpływ na środowisko, w tym poprzez ponowne wykorzystanie ścieków lub zbieranie wody deszczowej, w celu zmniejszenia ryzyka suszy i powodzi, zwiększenia bezpieczeństwa wodnego oraz wspierania obiegu zamkniętego, odzyskiwania i ponownego wykorzystania wody; uważa, że urządzenia do retencji wody mogą być użytecznym narzędziem, pod warunkiem że zostaną zatwierdzone przez władze lokalne lub krajowe na jasnych warunkach, w tym jeśli chodzi o zdolność lokalnych wód gruntowych do podtrzymywania takich działań oraz wolę rolników korzystających z zasobów wodnych, by dostosować się do zrównoważonych praktyk, w szczególności pod względem zapotrzebowania na wodę i jakości wody; wzywa Komisję do wykorzystania dostępnych narzędzi, w tym wsparcia finansowego, w celu upowszechnienia tego podejścia w państwach członkowskich;

73. ubolewa nad niezgodnym z prawem lub umyślnym poborem wody, który może spowodować znaczne szkody w zbiornikach wodnych; wzywa do stosowania zdecydowanych środków odstraszających, w tym prawnokarnych, w celu ochrony stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego powierzchniowych zbiorników wodnych lub stanu wód podziemnych; zauważa, że potrzebne jest dodatkowe wsparcie szkoleń i transferu wiedzy na potrzeby krajowych zdolności w zakresie egzekwowania prawa;

74. stwierdza kluczową przekrojową rolę rozwiązań opartych na przyrodzie w stawianiu czoła wyzwaniom potrójnego kryzysu planetarnego i przywracaniu naturalnego cyklu hydrologicznego; wzywa Komisję i państwa członkowskie do priorytetowego traktowania, biorąc pod uwagę skutki środowiskowe i społeczno-gospodarcze, w rozwiązaniach politycznych i zaleceniach mających na celu zwiększenie odporności wodnej rozwiązań opartych na przyrodzie, takich jak ponowne nawadnianie terenów podmokłych i torfowisk w celu zwiększenia zasobów wody gruntowej i wilgotności gleby, rekultywacja i ochrona równin zalewowych, naturalne środki retencyjne, rewitalizacja jako bariera przed powodziami oraz magazynowanie deszczówki, aby zwiększyć dostępność wody, złagodzić zagrożenia związane ze zmianą klimatu i wspierać długoterminową odporność społeczności, przedsiębiorstw i producentów żywności; podkreśla, że oprócz rozwiązań opartych na przyrodzie nadal konieczne są uzupełniające inwestycje w rozwiązania inżynieryjne, aby zapewnić skuteczne przystosowanie się do zmiany klimatu i odporność wodną w perspektywie długoterminowej;

Finansowanie i ustalanie cen

75. wskazuje, że rozwiązania oparte na przyrodzie i naturalne środki retencji wody mają potencjał, by przywrócić poziom wód gruntowych i wspierać przepływy hydrobiologiczne, a jednocześnie zmniejszyć zagrożenia związane z wodą takie jak niedobór wody, powodzie i susze; zauważa, że w zarządzaniu powodziowym rozwiązania oparte na przyrodzie zwykle nie mogą zastąpić dotychczasowych rozwiązań i mogą okazać się nieskuteczne w przypadku zdarzeń ekstremalnych; wskazuje jednak, że rozwiązania oparte na zasobach przyrody mogą poprawić skuteczność i funkcjonowanie szarej infrastruktury poprzez zwiększenie zdolności absorpcji wody, zmniejszenie prędkości wody i regulację przepływów szczytowych; przypomina zatem, że skuteczność rozwiązań opartych na przyrodzie zależy od kontekstu i musi być dostosowana do sytuacji lokalnej; w związku z tym podkreśla, że nie istnieje jedno uniwersalne rozwiązanie;

76. podkreśla potrzebę zapewnienia wsparcia finansowego dla innowacyjnych metod i rozwiązań opartych na przyrodzie, przy jednoczesnym wspieraniu partnerstw publiczno-prywatnych;

77. podkreśla, w kontekście adaptacji klimatycznej, rolę zdrowych gleb dla zapewnienia bezpieczeństwa wodnego i obiegu zamkniętego; podkreśla, że należy zwiększyć naturalną retencję wody w glebie poprzez poprawę stanu gleb, minimalizację strat węgla, a także działania na poziomie zbiorników wodnych, takie jak stabilizacja brzegów rzek, w tym renaturalizacja, oraz przywrócenie zdolności retencji warstw wodonośnych;

78. stwierdza, że dobrze przygotowane środki gospodarki leśnej mogą poprawić stan działu wodnego, regulować przepływ wody oraz

ograniczać ryzyko suszy i powodzi, zważywszy na zasadniczą rolę drzew i lasów w regulacji obiegu wody, dzięki ich zdolności do oczyszczania wody, zwiększania dostępności zasobów wodnych i poprawy retencji wilgoci w glebie; proponuje, aby kwestia ta została należycie uwzględniona podczas opracowywania przez Komisję, we współpracy z państwami członkowskimi, unijnych celów w zakresie odporności na klęski i katastrofy oraz aby była brana pod uwagę przy opracowywaniu i udoskonalaniu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i planowania awaryjnego; podkreśla w związku z tym potrzebę większej liczby badań, danych, innowacji i funduszy w celu wspierania zarządców gruntów w zapobieganiu skutkom środowiskowych czynników stresogennych, takich jak susze, powodzie i osłabienie funkcji zlewni;

79. dostrzega, że obszary miejskie są coraz bardziej narażone na zagrożenia klimatyczne związane z wodą, takie jak powodzie, niedobory wody i stres termiczny; wzywa do włączenia miejskich planów odporności na wodę do strategii adaptacji do zmiany klimatu, w tym do inwestycji w zielone dachy, przepuszczalną infrastrukturę, systemy zbierania deszczówki i retencji wód burzowych, a także do podejmowania działań, które mają na celu zwiększenie terenów zielonych i wodnych na obszarach miejskich, aby złagodzić ekstremalne skutki pogodowe i zmniejszyć ryzyko dla życia ludzkiego i mienia; wzywa ponadto do utrzymania i odzyskania dostępu do miejskich dróg wodnych w miastach;

80. podkreśla, że europejska strategia odporności wodnej powinna gwarantować odpowiednie dofinansowanie ze źródeł publicznych i prywatnych w celu wspierania modernizacji, aktualizacji, adaptacji i konserwacji odpornej infrastruktury wodnej, zrównoważonej gospodarki wodnej, gromadzenia danych, badań naukowych, skutecznego monitorowania, cyfryzacji, podnoszenia kwalifikacji, rozwiązań opartych na przyrodzie oraz rozwoju i stosowania wodooszczędnych technologii, a także w celu zagwarantowania środowiskowej i socjo-ekonomicznej stabilności zgodnie z celami wyznaczonymi w nowym europejskim Kompasie konkurencyjności;

81. wzywa Komisję do utworzenia w przyszłych WRF odrębnego i specjalnego funduszu na rzecz odporności wodnej; uważa, że w Europejskim Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności należy utworzyć specjalne mechanizmy finansowe wspierające korzystne dla wody technologie i inwestycje; wyraża głębokie przekonanie, że w międzyczasie woda powinna być traktowana priorytetowo w istniejących ramach finansowania, w tym w Funduszu Spójności; zaznacza, że unijne mechanizmy finansowania muszą uwzględniać kwestie sprawiedliwości społecznej i przystępności cenowej, zwłaszcza w kontekście dostarczania ludności usług wodnych, zapewniając wsparcie państwom członkowskim i obywatelom, którzy mierzą się z większymi ograniczeniami finansowymi i szczególnymi realiami, przy jednoczesnym wypełnianiu obowiązków w zakresie gospodarki wodnej; podkreśla, jak ważne jest

skorygowanie dotychczasowych zasad przyznawania funduszy, dotacji i przepływów finansowych związanych z gospodarką wodną i innymi powiązanymi rodzajami użytkowania gruntów, i przekierowanie ich w taki sposób, aby zamiast wspierać przestarzałe rozwiązania inżynieryjne, finansowały rozwiązania oparte na przyrodzie lub na rozwiązania mieszane;

82. wzywa do ukierunkowanego finansowania za pośrednictwem programów „Horyzont Europa” i EPI-AGRI na badania terenowe dotyczące stosunków wodnych różnych systemów upraw; wzywa do uznania roli kobiet w polityce wodnej oraz do przeznaczenia konkretnych środków finansowych na wspieranie ich dostępu do rolnictwa;

83. przypomina, że brak specjalnej linii budżetowej lub wiążących celów w zakresie finansowania potrzeb wodnych w obecnych WRF ogranicza zdolność UE do ukierunkowania inwestycji na niezbędne środki w zakresie odporności wodnej, w tym na modernizację infrastruktury, innowacje, adaptację klimatyczną i wdrożenie rozwiązań opartych na przyrodzie, a tym samym jej konkurencyjność, gdyż brak odpowiedniego bilansu wodnego utrudnia funkcjonowanie gospodarki w regionach; zauważa, że regiony najbardziej oddalone i górskie oraz wyspy w UE mają szczególne trudności z dostępem do finansowania lub partnerstw publiczno-prywatnych służących wspieraniu lokalnych i regionalnych inwestycji w gospodarkę wodną i infrastrukturę wodną;

84. zwraca uwagę na ważną rolę Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) w finansowaniu gospodarki wodnej; podkreśla, że EBI aktywnie inwestuje w sektor wodny i go wspiera; podkreśla, że UE powinna współpracować z EBI w celu wymiany najlepszych praktyk, a ponadto wzywa EBI i inne instytucje finansowe do odgrywania większej roli w finansowaniu innowacyjnej i odpornej infrastruktury wodnej, ulepszonej infrastruktury sanitarnej i infrastruktury wody pitnej i cyfryzacji, a także we wspieraniu projektów mających na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego, zapobieganie erozji i rewitalizację cieków wodnych dzięki oferowaniu korzystnych warunków dla inwestycji wodnych;

85. apeluje do Komisji o rozważenie i promowanie innowacyjnych mechanizmów finansowania, w tym płatności za usługi ekosystemowe i obligacji ekologicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu jasności regulacyjnej i zabezpieczeń przed zakłóceniami na rynku; wzywa EBI i inne instytucje finansowe, aby priorytetowo traktowały niskooprocentowane pożyczki i kredyty dla państw członkowskich oraz samorządów regionalnych i lokalnych realizujących wielkoskalowe projekty odbudowy, z pomocą szczegółowych przepisów mających na celu wsparcie regionów w niekorzystnej sytuacji gospodarczej;

86. podkreśla znaczenie partnerstw publiczno-prywatnych dla finansowania inwestycji wodnych; wzywa Komisję, aby zachęcała do prywatnych inwestycji w sektorze wodnym przez stworzenie wspierających ram regulacyjnych, które mogą obejmować możliwości współfinansowania i partnerstwa publiczno-prywatne, aby napędzać innowacje, poprawić infrastrukturę i zapewnić zrównoważone rozwiązania w zakresie gospodarki wodnej w państwach członkowskich; podkreśla jednak, że udział inwestycji prywatnych w unijnym sektorze wodnym nie może podważać statusu wody jako dobra publicznego i usługi publicznej oraz że długoterminowa odporność sektora, a także zasady dostępności, przystępności cenowej i zrównoważenia muszą być zagwarantowane;

87. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia ram zarządzania jasno określających role i obowiązki zainteresowanych stron w odniesieniu do planowania, finansowania i wdrażania rozwiązań opartych na przyrodzie; uważa, że takie ramy powinny obejmować finansowanie z różnych źródeł, w tym pochodzące od darczyńców i z partnerstw z sektorem prywatnym, przy zapewnieniu równego dostępu do zasobów dla projektów na małą skalę, szczególnie zarządzanych na szczeblu lokalnym lub regionalnym;

88. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia w budżetach aspektów gospodarki wodnej oraz do poprawy zarządzania unijnymi funduszami w regionach;

89. podkreśla, że gminom należy zapewnić ukierunkowaną pomoc finansową i techniczną w celu ułatwienia przestrzegania przepisów dotyczących wody;

90. zachęca państwa członkowskie do przyspieszenia udzielania zezwoleń na zrównoważone i innowacyjne projekty dotyczące odpornej infrastruktury wodnej, aby umożliwić ich szybkie wdrożenie w obliczu pilnych wyzwań;

91. stwierdza, że w niektórych państwach członkowskich zasada zwrotu kosztów – zgodnie z którą wszyscy użytkownicy wody efektywnie i proporcjonalnie uczestniczą finansowo w pokrywaniu kosztów usług wodnych – jest nadal rzadko stosowana lub nie jest stosowana w ogóle, wzywa państwa członkowskie i władze regionalne do odpowiedniego wyceniania dostępu do wody i stosowania zasady zwrotu kosztów zarówno w odniesieniu do kosztów środowiskowych, jak i kosztów zasobów, zgodnie z ramową dyrektywą wodną; wzywa państwa członkowskie, aby przy wdrażaniu zasady zwrotu kosztów uwzględniały długie cykle inwestycyjne i zapewniły dostępność wystarczającego finansowania na rzecz potrzebnych (re)inwestycji;

92. zaznacza, że istotne jest dopilnowanie, aby ustalanie cen wody sprzyjało długoterminowemu bezpieczeństwu wodnemu, odzwierciedlając koszty gospodarcze, środowiskowe i surowcowe wynikające ze zużycia wody; zachęca państwa członkowskie oraz

właściwe władze regionalne i lokalne do zadbania o to, by ceny wody były ekonomicznie zrównoważone i sprawiedliwe społecznie oraz zachęcały do oszczędnego korzystania z wody, a także by odzwierciedlały dostępność wody w różnych państwach członkowskich i regionach, zwłaszcza w regionach dotkniętych deficytem wody, przy jednoczesnym zapewnieniu przystępności cenowej dla gospodarstw domowych i małych przedsiębiorstw; wzywa państwa członkowskie oraz właściwe władze regionalne i lokalne do zapewnienia przejrzystych cen wody oraz do podnoszenia świadomości na temat wartości usług wodnych;

93. wskazuje, że właściwe krajowe urzędy ds. wody będą odgrywać kluczową rolę we wdrażaniu nowych planów gospodarki wodnej i ochrony wód na szczeblu państw członkowskich; w związku z tym wzywa państwa członkowskie, aby finansowo i technicznie wsparły wspomniane urzędy w odgrywaniu większej roli wspomagającej i doradczej w odniesieniu do zrównoważonej i przyszłościowej infrastruktury gospodarki wodnej i magazynowania wody; uważa, że fundusze UE, takie jak Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, powinny być wykorzystywane do udzielania państwom członkowskim i agencjom wodnym dodatkowej pomocy we wdrażaniu;

Cyfryzacja, bezpieczeństwo i innowacje technologiczne

94. podkreśla potencjał i konieczność cyfryzacji i stosowania AI, aby poprawić zarządzanie zbiornikami wodnymi i ich monitorowanie, a także sprawozdawczość i porównywalność danych odzwierciedlających różne geograficzne warunki przepływu;

95. wzywa Komisję, państwa członkowskie i dostawców wody do uznania przejrzystości i cyfryzacji za podstawowe zasady gospodarowania wodą, oraz do szerszego stosowania danych z zarządzania i pomiarów, aby ulepszyć monitorowanie, ocenę, rozliczalność i podejmowanie decyzji, a jednocześnie zoptymalizować i uprościć wypełnianie obowiązków sprawozdawczych; wzywa do stosowania cyfrowych technologii w gospodarce wodnej, aby umożliwić monitorowanie i sprawozdawczość w czasie rzeczywistym, na podstawie próbek i na odległość w zakresie jakości, wycieków, zużycia i zasobów wody; apeluje o efektywniejsze wykorzystywanie funduszy publicznych i o efektywniejsze wydatki publiczne w tej dziedzinie; zwraca uwagę, że powszechnemu wdrażaniu innowacyjnych technologii cyfrowych muszą towarzyszyć szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych;

96. podkreśla potrzebę promowania cyfryzacji i rozwiązań opartych na danych w budowaniu społeczeństwa mądrze gospodarującego wodą; podkreśla konieczność opracowania rozwiązań cyfrowych na potrzeby monitorowania zużycia wody i optymalizacji wykorzystania zasobów wodnych we wszystkich sektorach; wzywa Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi zapewniła wsparcie

finansowe na rzecz wdrażania inteligentnych systemów gospodarki wodnej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb MŚP;

97. zwraca uwagę, że systemy wodne, w tym systemy uzdatniania i dystrybucji wody, uznaje się element infrastruktury krytycznej kraju i filary bezpieczeństwa, a tym samym za element kluczowy dla strategicznej autonomii UE, który wymaga większej ochrony oraz zdolności zakładów użyteczności publicznej do wykrywania zagrożeń i ataków fizycznych oraz cyberzagrożeń i cyberataków, reagowania na nie i odbudowy po nich; zauważa, że wyższy poziom cyfryzacji wiąże się z nowymi zagrożeniami; zaznacza, że w przypadku zagrożenia lub ataku operatorzy systemów wodociągowych mogą utracić zdolność do kontrolowania przepływu i jakości wody lub utracić zdolność monitorowania rzeczywistego stanu systemu wodnego; podkreśla, że oceny podatności na zagrożenia i plan reagowania kryzysowego powinny stanowić integralną część systemu gospodarki wodnej w każdym państwie członkowskim; zachęca do promowania wymiany informacji na temat zagrożeń dla cyberbezpieczeństwa i procedur wymiany najlepszych praktyk między operatorami, a także do ustanowienia kultury cyberbezpieczeństwa poprzez techniczne środki bezpieczeństwa, budowanie kompetencji oraz uświadamianie i komunikację; zwraca uwagę na środki i przepisy przewidziane w dyrektywie NIS2 i dyrektywie w sprawie odporności podmiotów krytycznych, które mogłyby pomóc w ograniczeniu takich zagrożeń dla bezpieczeństwa; nalega, aby Komisja przejęła wiodącą rolę we wzmacnianiu koordynacji na szczeblu UE i zaproponowała skuteczne narzędzia w nowej strategii na rzecz unii gotowości w celu zapewnienia terminowej gotowości do przeciwdziałania środowiskowym i pozaśrodowiskowym czynnikom ryzyka w zbiornikach wodnych, zagrażającym ogólnemu bezpieczeństwu UE;

98. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia zaangażowania kobiet w decyzje dotyczące odporności wodnej; apeluje o przyjęcie podejścia metodologicznego, które skutecznie uwzględni potrzeby danej płci przy wdrażaniu projektów w zakresie zaopatrzenia w wodę, przez wdrażanie monitorowania, sprawozdawczości i śledzenia z wykorzystaniem narzędzi i wskaźników zdezagregowanych według płci;

99. zauważa, że lepszej jakości dane i ich lepsza analiza, a także ocena najlepszych praktyk i identyfikacja najbardziej opłacalnych i skutecznych działań mają kluczowe znaczenie dla podejmowania opartych na faktach decyzji i szybkiej identyfikacji niewielkich zmian jakości wody, które mogą stanowić zagrożenie dla zbiorników wodnych;

100. podkreśla, że potrzebne są lepsze, wiarygodne i interoperacyjne dane dotyczące podaży, popytu, dystrybucji, dostępności i wykorzystania wody oraz że należy ustanowić punkty danych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do usprawnienia gromadzenia

danych i poprawy interoperacyjności danych na wszystkich poziomach, aby wspomagać wdrażanie obowiązujących przepisów dotyczących wody, a także wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym i strategie symbiozy przemysłowej na rzecz inteligentnego gospodarowania wodą; podkreśla, że dane i AI mogłyby być wykorzystywane do modelowania zużycia wody i energii, a także potencjału ponownego wykorzystania i recyklingu;

101. wzywa Komisję, aby w większym stopniu doceniła kluczową rolę sektora wodnego we wzmacnianiu konkurencyjności UE poprzez wspieranie badań naukowych i innowacji oraz promowanie przedsiębiorczości i talentów; podkreśla w związku z tym znaczenie zwiększenia innowacyjności w sektorze wodnym; zwraca uwagę, że Europejski Ośrodek Innowacji w dziedzinie Transformacji Przemysłowej i Emisji Przemysłowych, utworzony na mocy dyrektywy 2010/75/UE, mógłby odegrać rolę w tym względzie, ponieważ ocenia efektywność środowiskową technologii przemysłowych i gromadzi informacje na temat innowacyjnych przemysłowych technik środowiskowych; zwraca ponadto uwagę na istniejące partnerstwa, takie jak partnerstwo Water4All, które jest programem finansowania badań naukowych;

102. uważa, że istnieje potrzeba tworzenia i wspierania wielostronnych platform w celu promowania absorpcji innowacji na wszystkich szczeblach – lokalnym i krajowym; zaleca, aby takie platformy angażowały szerokie grono uczestników – sektor publiczny i prywatny, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego – tak by zbudować koalicję partnerów w celu wprowadzenia zmian; popiera promowanie wymiany wiedzy na temat tego, w jaki sposób cyfrowe technologie wodne mogą wspierać wdrażanie istniejącego prawodawstwa UE dotyczącego wody, a także budowanie zdolności na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozszerzenia programów rozwoju umiejętności cyfrowych oraz programów badawczo-rozwojowych dotyczących wody, w tym poprzez współpracę z uniwersytetami, ośrodkami badawczymi oraz MŚP;

103. docenia kluczową rolę centrów danych w gospodarce cyfrowej; zauważa z niepokojem, że szybka ekspansja technologii może doprowadzić do znacznego wzrostu popytu na wodę potrzebną do wykonywania operacji AI, co może zneutralizować korzyści dla środowiska, które AI obiecuje, takie jak optymalizacja zasobów i ograniczenie emisji dwutlenku węgla; podkreśla także konieczność uwzględnienia środków efektywności wodnej w projektowaniu i funkcjonowaniu AI; wzywa Komisję do zajęcia się w EWRS kwestią wykorzystania zasobów wodnych przez technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT), a w szczególności przez AI i centra danych, zwłaszcza poprzez zachęcanie centrów danych do ponownego wykorzystywania oczyszczonej wody oraz do promowania projektowania bardziej wydajnych czipów i komponentów w celu zmniejszenia zapotrzebowania na chłodzenie; zaleca, aby państwa

członkowskie priorytetowo traktowały strategie na rzecz odporności wodnej, które uwzględniają szczególne wyzwania, przed którymi stoją centra danych, aby zapewnić zrównoważony charakter zarówno agendy cyfrowej, jak i środowiskowej;

104. przypomina, że odsalanie wody morskiej jest procesem, który polega na usuwaniu soli z wody morskiej lub brakicznej z myślą o wykorzystaniu jej do różnych celów, w tym do picia, co oznacza, że jest to rozwiązanie technologiczne ważne z punktu widzenia ludności; zauważa jednocześnie, że odsalanie jest procesem energochłonnym i w idealnym przypadku powinno odbywać się z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych, w miarę możliwości, aby zminimalizować wpływ na środowisko; przypomina, że odsalanie generuje produkt uboczny, jakim jest solanka (stężony roztwór soli), który należy odpowiednio zutylizować, aby uniknąć negatywnego wpływu na środowisko morskie; uważa w związku z tym, że odsalanie metodą odwróconej osmozy lub za pomocą technologii termicznych powinno być stosowane wtedy, gdy inne, bardziej zrównoważone środowiskowo rozwiązania nie są dostępne lub nie mogą zostać wdrożone, zwłaszcza na obszarach oddalonych i na wyspach; podkreśla w związku z tym, że trwają prace nad nowymi rozwiązaniami technologicznymi, takimi jak mikrobiologiczne ogniwa odsalające, które mogą stanowić zrównoważoną środowiskowo i innowacyjną alternatywę dla tradycyjnych metod odsalania, w szczególności w celu zapewnienia czystej wody i oczyszczania ścieków w małych, odizolowanych miejscach bez dostępu do prądu;

105. podkreśla zapotrzebowanie na dodatkowe finansowanie oraz badania i rozwój w zakresie technologii, takich jak innowacyjne techniki odsalania, w celu zwiększenia wydajności i zrównoważoności takich technologii oraz skali ich wykorzystania; wzywa do zbadania możliwości wykorzystania takich technologii w rolnictwie w celu dywersyfikacji punktów zaopatrzenia w wodę, a tym samym zmniejszenia podatności sektora na deficyt wody;

106. zauważa, że w ostatnim dziesięcioleciu dokonano wielu przełomowych odkryć naukowych umożliwiających uzdatnianie wody w sposób bardziej inteligentny i cyrkularny, a rozwiązania te mogą wykorzystywać rozwiązania cyfrowe, AI i teledetekcję, by efektywniej wykorzystywać wodę oraz ponownie wykorzystywać oczyszczone ścieki do nawadniania i odzyskiwania energii i składników odżywczych ze ścieków;

107. wzywa Komisję i państwa członkowskie do usunięcia barier regulacyjnych na jednolitym rynku, aby ułatwić rozwój, zwiększanie skali i wprowadzanie do obrotu innowacyjnych rozwiązań w zakresie biotechnologii i bioprodukcji oraz promowanie czystszej produkcji i obiegu zamkniętego;

108. wzywa do dofinansowywania, opracowywania i zatwierdzania innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony i nawożenia upraw, w

tym środków kontroli biologicznej i substancji czynnych o mniejszym wpływie na środowisko, które są niezbędne w sprawiedliwej transformacji w kierunku bardziej zrównoważonych systemów rolnych;

109. apeluje o specjalne programy oczyszczania i ochrony rzek, zapewniające odpowiedni przepływ i zmniejszające gromadzenie się odpadów i osadów, które mogą mieć negatywny wpływ na zdolność do magazynowania i dystrybucji wody;

Współpraca międzynarodowa i transgraniczna

110. podkreśla zapotrzebowanie na kompleksową EWRS, która sprzyja współpracy transgranicznej, bardziej jednolitemu gromadzeniu danych i sprawozdawczości i wymianie najlepszych praktyk między podmiotami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, zapewniając zrównoważoną gospodarkę wodną i sprawiedliwy podział zasobów między państwami członkowskimi i zapobiegając przenoszeniu wyzwań związanych z wodą, takich jak niedobór i ryzyko powodziowe, na inne państwa członkowskie;

111. podkreśla, że zmiana klimatu stanowi poważne zagrożenie dla zasobów i ekosystemów wodnych; zauważa, że powodzie i niedobór wody zagrażają bezpieczeństwu żywnościowemu i wodnemu oraz zdrowiu ogółu społeczeństwa, a ostatecznie wpływają na spójność społeczną i stabilność; dostrzega, że odporność wodna ma kluczowe znaczenie dla przezwyciężenia obecnych i przyszłych kryzysów zdrowotnych, żywnościowych i energetycznych oraz w zakresie bezpieczeństwa i zapobiegania im; podkreśla, że odporność wodna promuje transgraniczną współpracę w dziedzinie wody, pełniąc rolę katalizatora pokoju i bezpieczeństwa, ponieważ kraje są wzajemnie połączone wspólnymi rzekami i zasobami wód gruntowych;

112. wzywa do zacieśnienia współpracy transgranicznej między państwami członkowskimi w zakresie zarządzania wspólnymi dorzeczami i warstwami wodonośnymi wód podziemnych oraz skutecznego gromadzenia i wymiany danych dotyczących jakości wody, poziomów zanieczyszczenia i poziomów wód; zaleca utworzenie regionalnych centrów współpracy w celu koordynowania wdrażania wspólnych strategii na rzecz odporności wodnej, z uwzględnieniem wyzwań klimatycznych, społecznych i gospodarczych każdego terytorium;

113. wzywa do zacieśnienia współpracy międzynarodowej, w tym na poziomie dorzeczy, aby znaleźć rozwiązanie dla coraz poważniejszego kryzysu wodnego, zapewnić czystą wodę wysokiej jakości, promować zrównoważoną gospodarkę wodną i wdrażać innowacyjne technologie wodne, w tym rozwiązania oparte na przyrodzie; wzywa do ugruntowania współpracy transgranicznej na poziomie operacyjnym, taktycznym i strategicznym;

114. wzywa do ustanowienia projektów transgranicznych w ramach Interreg i innych funduszy UE w celu poprawy współpracy regionalnej w zakresie zarządzania zasobami wodnymi, ze szczególnym uwzględnieniem sprawiedliwej dystrybucji wody między sektorami i państwami członkowskimi;

115. podkreśla potrzebę wzmocnienia zdolności UE w zakresie monitorowania poprzez cyfryzację i nowoczesne technologie, w tym nadzór satelitarny i śledzenie zanieczyszczeń w czasie rzeczywistym, gdyż jest to niezbędne do zapobiegania zanieczyszczeniom transgranicznym i ich zwalczania;

116. wzywa Komisję do odgrywania szczególnej roli dyplomatycznej w rozwiązywaniu konfliktów związanych z wodą, promowaniu współpracy w dziedzinie wody oraz ochronie źródeł i systemów wodnych, zwłaszcza podczas konfliktów zbrojnych i w kontekstach transgranicznych;

117. wzywa UE, aby przewodziła międzynarodowym wysiłkom na rzecz ochrony i odbudowy ekosystemów wodnych, zgodnie z CZR 6 dotyczącym czystej wody i warunków sanitarnych;

°

° °

118. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.